

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ
(ім'я та прізвище)

«До захисту допущено»

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Юлія ЛЕВЧЕНКО
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

«__» _____ 2025 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка підприємства»

на тему: «Оцінка фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його поліпшення»

Виконала здобувачка 4 курсу групи ЕП-4-1

Ричка Дарія Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник Жужукіна Наталія Іванівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Людмила ЗАКРЕВСЬКА
(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка _____
(підпис)

Київ – 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління
Економіки і права

Освітній ступінь Бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

в. о. завідувача кафедри
економіки і права
Юлія ЛЕВЧЕНКО
«01» листопада 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Рички Дарії Олександрівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Оцінка фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його поліпшення

керівник роботи: Жужукіна Наталія Іванівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «01» листопада 2024 року № 928-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 02.06.2025 року,

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, посібники, підручники, монографії, наукові статті відповідно до обраної теми, фінансова та статистична звітність СТОВ «Нива»; внутрішні документи підприємства, зокрема маркетингові та фінансові звіти; мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
Вступ, розділ 1. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства
1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства 1.2. Значення оцінки фінансово стану підприємства 1.3. Методи оцінки фінансового стану підприємства
Розділ 2. Оцінка фінансового стану підприємства СТОВ «НИВА»
2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності підприємства 2.2. Аналіз майнового стану підприємства 2.3. Аналіз фінансово стану підприємства
Розділ 3. Організаційно-економічні напрями удосконалення фінансового стану підприємства СТОВ «НИВА»
3.1. Заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства 3.2 Обґрунтування пропозицій з покращення фінансового стану підприємства 3.3. Вплив запропонованого заходу на фінансовий стан підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу: робота включає 13 рисунків, 28 таблиць Презентація кваліфікаційної роботи на 20 слайдів.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____ 01 листопада 2024 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	01.03.2025 р.	виконано
2	Написання розділу 1	15.04.2025 р.	виконано
3	Робота над розділом 2	12.05.2025 р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	25.05.2025 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. погодження з керівником кваліфікаційної роботи	до 02.06.2025 р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	02.06.2025 р.	виконано
7	Проходження перевірки на антиплагіат	до 08.06.2025 р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	02.06.2025 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	до 08.06.2025 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	16.06.2025 р.	виконано

Здобувач

_____ (підпис)

РИЧКА Д.О

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

ЖУЖУКІНА Н.І.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Ричка Дарія Олександрівна. *Оцінка фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його поліпшення*. – НУХТ. Київ. 2025.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробленні практичних рекомендацій з питань організації та методики аналізу фінансового стану організації.

У першому розділі розглянуто економічну сутність фінансового стану підприємства та обґрунтовано значення оцінки фінансового стану підприємства, описано методи оцінки фінансового стану підприємства.

У другому розділі здійснено фінансово-господарський аналіз діяльності СТОВ «Нива», зокрема оцінено майновий стан підприємства та фінансовий стан підприємства.

У третьому розділі запропоновано напрями поліпшення фінансового стану підприємства.

У результаті дослідження сформульовано практичні рекомендації щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

Робота містить 13 рисунків та 28 таблиць. Оформлена відповідно до вимог. Призначена для студентів, викладачів, керівників підприємств.

Ключові слова: фінансовий стан, оцінка фінансового стану, ефективність фінансової діяльності, поліпшення фінансового стану, СТОВ «Нива».

ABSTRACT

Rychka Dariia Oleksandrivna. *Assessment of the financial condition of the enterprise and development of measures to improve it.* – NUHT. Kyiv. 2025.

The purpose of the qualification work is to substantiate theoretical and methodological provisions and develop practical recommendations on the organization and methodology of analyzing the financial condition of the organization.

The first section considers the economic essence of the financial condition of the enterprise and justifies the importance of assessing the financial condition of the enterprise, describes methods for assessing the financial condition of the enterprise.

The second section carries out a financial and economic analysis of the activities of STOV "Nyva", in particular, the property condition of the enterprise and the financial condition of the enterprise are assessed.

The third section proposes directions for improving the financial condition of the enterprise.

As a result of the study, practical recommendations are formulated for improving the financial condition of the enterprise.

The work contains 13 figures and 28 tables. It is drawn up in accordance with the requirements. Intended for students, teachers, and heads of enterprises.

Keywords: financial condition, assessment of financial condition, efficiency of financial activities, improvement of financial condition, STOV "Niva".

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства	6
1.2. Значення оцінки фінансово стану підприємства	10
1.3. Методи оцінки фінансового стану підприємства.....	17
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА СТОВ «НИВА».....	28
2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності підприємства...28	
2.2. Аналіз майнового стану підприємства.....	33
2.3. Аналіз фінансового стану підприємства.....	44
Висновки до розділу 2	52
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА СТОВ «НИВА»	53
3.1. Заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства.....	53
3.2 Обґрунтування пропозицій з покращення фінансового стану підприємства.....	62
3.3. Вплив запропонованого заходу на фінансовий стан підприємства	66
Висновки до розділу 3	71
ВИСНОВОК.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Актуальність теми. Питання ефективного розвитку суб'єктів господарювання, ознаки, що відрізняють успішно функціонуючі підприємства від тих, що стоять на місці або зазнають невдач, фактори, що впливають на рівень і динаміку фінансових результатів, і виявлення резервів поліпшення показників діяльності набувають особливого значення в сучасному світі, що зазнає атак економічних криз. У кризових ситуаціях різко зростає значення дослідження фінансового стану та аналітичного обґрунтування заходів щодо забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання, без чого неможливі не тільки економічне зростання, а й просто виживання підприємств.

Сьогодні фінансове становище – один із найважливіших елементів бізнесу будь-якої організації. Як відомо, важливою метою будь-якого комерційного підприємства є отримання прибутку. Для досягнення цієї мети необхідно ретельно планувати й управляти всіма фінансовими потоками. Контроль та аналіз фінансового стану сприяє оперативному виконанню зобов'язань перед бюджетом, різними фондами, банками та іншими кредиторами, тим самим захищаючи компанію від штрафних санкцій. Актуальність обраної теми дослідження полягає в тому, що стабільне фінансове становище є важливою характеристикою функціонування організації та її економічного благополуччя. Досягти фінансового успіху можна шляхом регулярного аналізу фінансового стану та, за необхідності, оперативного проведення стабілізаційних заходів.

Істотний внесок у дослідження теоретичних, методичних і практичних питань аналізу фінансового стану зробили такі відомі вчені як Л.Д.Білик, Л.Д.Буряк, О.І.Барановський, Ф.Ф.Бутинець, А.Д.Бутко, О.Д.Василик, О.І.Гадзевич, А.І.Даниленко, І.В.Зятковський, В.М.Івахненко, К.В.Ізмайлова, Є.Є.Іонін, Т.М.Ковальчук, М.Я.Коробов, Л.А.Лахтіонова, О.Г.Мендрул, В.О.Мец, О.В.Павловська, А.М.Поддєрьогін, В.В.Сопко, В.М.Суторміна,

О.О.Терещенко, Т.Є.Унковська, М.Г.Чумаченко, А.В.Чупіс, С.І.Шкарабан, М.І.Яцків та ін.

Нині аналіз фінансового становища отримав широке розвиток у науці та практиці. Проте, сучасні умови вимагають регулярного вдосконалення теорії та методики аналізу фінансового стану організації.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень та розробленні практичних рекомендацій з питань організації та методики аналізу фінансового стану організації.

Для досягнення поставленої мети у дослідженні визначено такі **завдання:**

- розкрити економічну сутність фінансового стану підприємства;
- визначити значення оцінки фінансового стану підприємства;
- описати методи оцінки фінансового стану підприємства;
- навести характеристику виробничо-господарської діяльності підприємства;
- провести аналіз майнового стану підприємства;
- проаналізувати фінансовий стан підприємства;
- визначити заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства;
- обґрунтувати пропозиції з покращення фінансового стану підприємства;
- визначити вплив запропонованого заходу на фінансовий стан підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансовий стан підприємства.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, і методичних проблем, пов'язаних з аналізом фінансового стану організації.

Відповідно до поставленої мети і завдань дослідження ми визначили наступні **методи дослідження** роботи: теоретичний аналіз необхідної літератури; опис об'єкта дослідження; порівняння, вивчення, збір і узагальнення отриманих даних; аналіз даних по фінансово-господарської діяльності компанії.

Теоретичною та методологічною основою дослідження послужили праці вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері оцінки фінансового стану підприємства.

Практична значимість одержаних результатів полягає у розробці методичного підходу оцінки фінансового стану підприємства та використання його у процесі оцінки та управління фінансово-господарською діяльністю на рівні окремого підприємства та галузей економіки. Висновки та рекомендації, зроблені в роботі, можуть бути використані для вирішення практичних проблем у галузі покращення фінансового стану підприємства.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг – 82 сторінки. Робота містить – 28 таблиць та 13 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства

У сучасних фінансово-економічних умовах діяльність окремих підприємств привертає увагу широкого кола учасників ринку, зацікавлених у результатах їхньої роботи. Для того щоб планувати майбутнє в умовах економічної ситуації, що склалася в країні, керівництву необхідно вміти оцінювати фінансове становище підприємства в поточних умовах і напрямки розвитку його галузі.

Рівень фінансового стану визначається конкурентоспроможністю, економічним потенціалом і діловою активністю підприємства та є гарантією ефективної реалізації економічних інтересів усіх учасників фінансово-господарської діяльності [4, с. 118].

Оцінюючи та аналізуючи поточний фінансовий стан підприємства, фінансово-економічні та управлінські служби підприємства можуть прогнозувати майбутній розвиток підприємства та покращувати його становище.

Фінансовий стан підприємства – це рух коштів, що визначає реалізацію і виробництво продукції підприємства [11, с. 417].

Під фінансовим станом підприємства розуміється здатність підприємства фінансувати свою діяльність.

Визначення меж фінансового стану підприємств є однією з найважливіших економічних проблем в контексті переходу до ринкової економіки, оскільки недостатня фінансова стабільність може призвести до того, що підприємства не зможуть розвинути виробництво, до їхньої неплатоспроможності та, зрештою, до банкрутства, тоді як «надмірна»

стабільність перешкоджатиме розвитку, обтяжуючи витрати підприємства надлишковими запасами та резервами.

По-перше, фінансовий стан розуміється як характеристика розміщення коштів підприємства та їх динаміки в процесі відтворення, що також відображає здатність підприємства до подальшого розвитку.

Фінансовий стан, за словами Отенко І. П. являє собою набір показників, що відображають його здатність погашати свої боргові зобов'язання. Фінансова діяльність охоплює процеси формування, руху та забезпечення збереження майна підприємства, а також контроль за його використанням [28,с.31]. Фінансовий стан – це результат взаємодії всіх елементів фінансової системи відносини з підприємцями.

Косарева І. П. трактує фінансовий стан підприємства як економічну категорію, що відображає стан капіталу в процесі його обігу та здатність економічного суб'єкта до саморозвитку у фіксований момент часу [20,с.104].

По-друге, фінансовий стан розглядається як невід'ємна частина економічного потенціалу підприємства, що відображає фінансові результати його діяльності.

Зокрема, Дутченко О.О. вважає, що основою аналізу фінансового стану «...є поняття економічного потенціалу комерційної організації та його постійних змін у часі час» [13,с.261]. Економічний потенціал розуміється як «...здатність підприємства досягати своїх цілей, використовуючи наявні матеріальні, трудові та фінансові ресурси «[13,с.262]

Животок Е. Б. визначає два аспекти економічного потенціалу: майновий стан та фінансовий стан [15,с.37].

Майновий стан характеризується розміром, складом та станом активів, що перебувають у власності та під управлінням підприємства. З часом він змінюватиметься через різні фактори, головним з яких є фінансові результати, досягнуті за минулий період. Фінансовий стан визначається фінансовими результатами, досягнутими протягом звітного періоду,

представленими у звіті про фінансові результати, а також описується деякими статтями балансу, а також взаємовідносини між ними.

Водночас, з короткострокової перспективи, вони говорять про ліквідність та платоспроможність підприємства, а в довгостроковій перспективі – про його фінансову стабільність.

По-третє, існує обліково-аналітичний підхід до визначення фінансового стану як сукупність показників фінансової звітності підприємства.

Корбутяк А. Г., Бута М. М. мають на увазі під оцінкою фінансового стану частину фінансового аналізу, характеризується «...певним набором показників, відображених у балансі станом на певну дату (початок та кінець кварталу, півріччя, дев'яти місяців, року) як залишки на конкретних рахунках або наборі бухгалтерських рахунків. Фінансовий стан організації характеризується в найзагальніших рисах змінами у розподілі коштів та джерелах їх покриття (власних (або позичених) на кінець періоду порівняно з їх початком» [18,с.152].

По-четверте, фінансовий стан розуміється як характеристика інвестиційної привабливості підприємства та його конкурентоспроможності на фінансовому ринку.

Зокрема, Готра В. В. визначає фінансовий стан господарюючого суб'єкта як характеристику його фінансової конкурентоспроможності (тобто платоспроможності, фінансової стійкості), використання фінансових ресурсів та капіталу, виконання зобов'язань перед державою та інші суб'єкти господарювання [7,с.220].

Вищезазначені тлумачення поняття фінансового стану мають своє місце у визначенні терміну. Однак, на нашу думку, необхідно доповнити та наголосити, що фінансовий стан – це здатність організації фінансувати їхню діяльність. Він характеризується забезпеченням фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування, їх доцільним розміщенням та ефективністю використання, фінансові відносини з іншими юридичними та

фізичними особами, платоспроможність – і кредитоспроможність, фінансова стабільність.

Фінансовий стан підприємства показує, якою мірою воно забезпечене фінансовими ресурсами, наскільки доцільно воно інвестує фінансові ресурси у свою діяльність та наскільки ефективно їх використовує. Фінансовий стан можна використовувати для визначення платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства. На основі цих даних формується стратегія підприємства, оцінюються результати його діяльності та приймаються рішення щодо подальшої діяльності [13,с.261].

Фінансовий стан підприємства залежить від показників його діяльності. Наприклад, збільшення обсягів виробництва і продажів поліпшить фінансове становище підприємства, тоді як уповільнення темпів виробництва і зниження обсягів продажів негативно позначається на його фінансовому становищі. Пряму залежність між фінансовим становищем підприємства та його діяльністю можна виразити так: що вищими є темпи зростання виробництва і продажів, то вищою є виручка і, відповідно, прибуток.

Ефективність діяльності кожної компанії виявляється у фінансових результатах.

Фінансовими результатами для компанії є прибуток, отриманий внаслідок здійснення комерційної діяльності. Рентабельність є індикатором фінансової складової діяльності та ефективності роботи підприємства, оскільки з допомогою коефіцієнта показує скільки коштів приносить компанії кожен вкладений карбованець, у своїй рентабельність можна розрахувати для запасів, для оборотного капіталу, для активів, для основних засобів, на продаж, цим виявивши резерви підвищення рентабельності. У разі ринку кожна компанія постає як самостійний товаровиробник. Підприємство визнає прибуток або збиток на основі результатів своєї діяльності. На конкурентних ринках прибуток є основною метою діяльності підприємства. Реалізація цієї мети можлива тільки в тому випадку, якщо підприємство

виробляє послуги та товари, які задовольняють потреби потенційних покупців за допомогою споживчих властивостей [17,с.121].

Прибуток відображає позитивні фінансові результати. Кожне підприємство намагається збільшити прибуток шляхом збільшення обсягу продажів або зниження витрат. Таким чином досягаються як цілі організації, так і цілі суспільства, тобто задоволення соціальних потреб. Прибуток показує, де може бути досягнуто найбільшого збільшення вартості, і створює стимули для інвестицій у цей сектор [2,с.68].

Ефективність підприємства оцінюється шляхом зіставлення прибутку з витратами або використаними ресурсами. Рентабельність є найважливішим показником, що характеризує прибутковість комерційної та виробничої діяльності, а прибутковість відображає ефективність інвестицій.

Таким чином, в економічній ситуації, що склалася в нашій країні, вельми актуальним є аналіз фінансового стану підприємств. Це пов'язано з тим, що фінансовий стан відображає успішність підприємства та його потенціал для подальшого функціонування. Аналіз фінансового стану демонструє, на які сторони господарської діяльності організації варто звернути увагу та провести роботу з покращення ефективності, тим самим визначаються слабкі сторони організації, і навіть її переваги.

1.2. Значення оцінки фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства є системою показників, що відбивають на конкретний період часу здатність суб'єкта господарювання фінансувати свою діяльність та вчасно розплачуватись за зобов'язаннями.

При організації ефективної системи управління внутрішніми та зовнішніми факторами, що впливають на результати діяльності підприємства, економічний суб'єкт перебуватиме у стійкому фінансовому стані.

Внутрішнім середовищем є ситуаційні фактори всередині підприємства. Внутрішнє середовище будь-якого підприємства утворюється під впливом змінних, які безпосередньо впливають на процес виробництва продукції, надання послуг та виконання робіт. До основних змінних відносять структуру підприємства, її культуру та ресурси.

Керівництво підприємства під час здійснення фінансово-господарської діяльності вирішує не лише внутрішні питання підприємства, а й усієї сукупності зв'язків із зовнішнім середовищем. З однієї сторони, воно використовує можливості, які надає зовнішнє середовище, а з іншого боку здійснює свою діяльність, розширюючи ринки збуту, вливаючи на ринок нові продукти та послуги, тим самим розвиває та удосконалює економічні умови, у яких існує.

Актуальність оцінки фінансового стану підприємства обумовлена тим, що результати, отримані у ході проведення аналізу фінансового стану підприємства, використовуються не тільки для здійснення успішної діяльності підприємства, а також для розробки стратегії подальшого розвитку підприємства. До того ж, оцінка фінансового стану підприємства впливає на ефективність прийняття управлінських рішень, які сприяють успішній діяльності фірми. Отже, оцінка фінансового становища підприємства є запорукою успіху підприємства [13,с.261].

На підставі даних, отриманих у ході проведення аналізу фінансового стану підприємства, визначається рівень його платоспроможності, кредитоспроможності, а також встановлюється ефективність використання фінансових ресурсів та капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання. З допомогою результатів, отриманих при оцінці фінансового стану можна визначити рівень конкурентоспроможності підприємства.

Фінансовий стан відображає всі сторони діяльності підприємства, її кінцеві результати, які цікавлять не лише керівництво та членів трудового

колективу підприємства, а також акціонерів, інвесторів, різних кредиторів, постачальників та інших ділових партнерів цього підприємства.

В умовах ринкової економіки необхідно не тільки точно аналізувати ситуацію, що склалася на ринку, але й здійснювати прогнозування її подальшого розвитку. Результати цього прогнозу стають найбільш точними, якщо вони ґрунтуються на результатах оцінки фінансового становища підприємства за минулі періоди часу. Все це без винятку підтверджує значущість аналізу фінансового стану підприємства. Оцінка стану підприємства здійснюється як у виробничій, так і економічній спрямованості.

Основною метою аналізу фінансового стану є отримання певної кількості основних (найбільш представницьких) параметрів, що дають об'єктивну та обґрунтовану характеристику фінансового стану підприємства. Це стосується, перш за все, до змін у структурі активів та пасивів, у розрахунках з дебіторами та кредиторами, в складі прибутків та збитків.

При здійсненні аналізу фінансового стану вирішується низка задач, перелік яких представлений на рис.1.1.

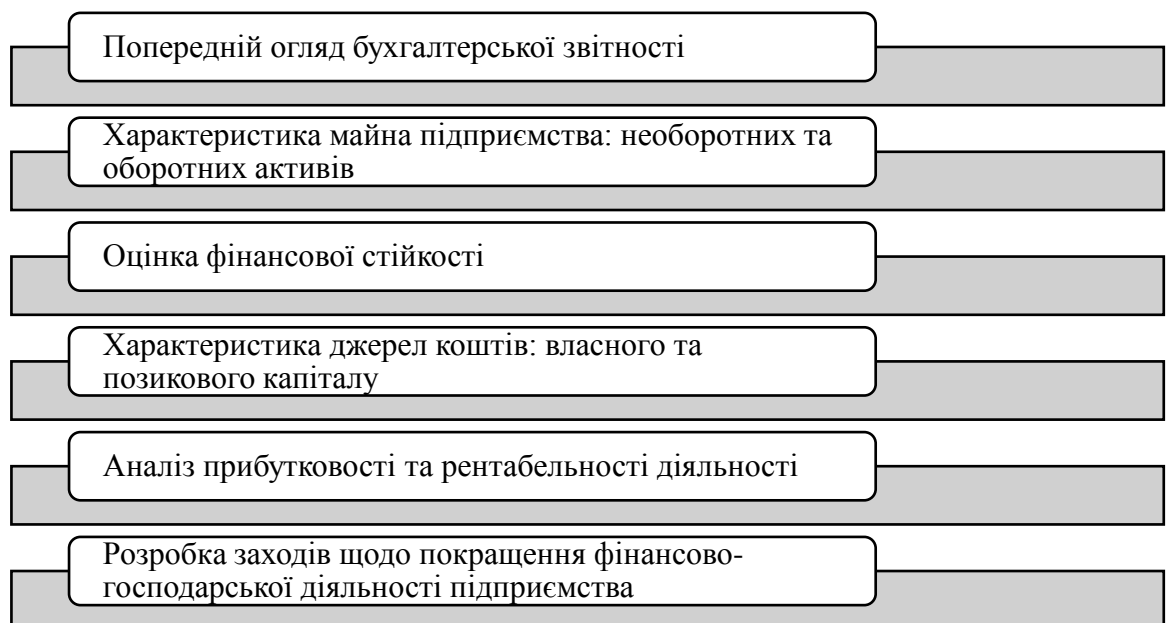

Рис. 1.1. Основні завдання аналізу фінансового стану

Джерело: [22]

Таким чином, результати аналізу фінансового стану накопичуються, трансформуються і надалі використовуються для:

- 1) поточного та прогнозного оцінки стану підприємства;
- 2) розрахунку можливих темпів розвитку підприємства;
- 3) визначення різноманітних джерел фінансування діяльності підприємства;
- 4) прогнозування становища підприємства над ринком [12,с.36].

Аналіз фінансового стану підприємства має орієнтуватися на економію фінансових ресурсів підприємства, спрямований на підвищення фінансової значущості підприємства, виявляти основні шляхи покращення функціонування підприємства.

Основним об'єктом аналізу фінансового становища є діяльність будь-якої окремої компанії чи їх об'єднань. Суб'єктами аналізу можуть виступати господарюючі структури та їх контрагенти: комерційні банки, інші компанії, аудиторські контори, місцеві та центральні апарати управління, реальні та можливі партнери, інші фізичні та юридичні особи.

При здійсненні аналізу фінансового стану підприємства необхідно дотримуватись ряду певних принципів, які представлені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Принципи здійснення фінансового стану підприємства

Найменування принципу	Сутність принципу
Принцип регулярності проведення	Для отримання більш точних результатів та для прийняття оперативного рішення, аналізнеобхідно проводити регулярно, через певні періоди часу
Принцип об'єктивності	Результати аналізу мають характеризувати практичне положення та стан і давати йому неупереджену оцінку
Принцип комплексності	Під час аналізу встановлюються ряд факторів, що впливають на діяльність підприємства

Джерело: [29]

Основою для проведення якісного аналізу є вся сукупність інформації про діяльність підприємства. Залежно від потоків інформації, виділяють такі види інформації:

- 1) нормативно-планова;
- 2) облікову;
- 3) позаоблікову [6,с.87].

До нормативно-планових джерел інформації для підприємства відносяться різні види розроблених та затверджених планів, кошторисів, завдань і таке інше.

Облікова інформація береться з первинної облікової документації, різних форм звітності (наприклад, бухгалтерської, статистичної, податкової тощо), а також з реєстрів синтетичного та аналітичного обліку.

Усі документи, які регулюють фінансово-господарську діяльність підприємства та надають на неї безпосередній вплив відносяться до позанавчених джерел інформації. На підприємствах до таких джерел належать різні акти перевірок підприємства, господарські договори, рішення загальних зборів членів трудового колективу, засоби масової інформації, технологічна документація тощо.

Ініціаторами аналізу може бути як керівництво цього підприємства, а також також зацікавлені особи.

Основною особливістю аналізу фінансового стану підприємства є те, що отримані результати аналізу використовуються досить широким колом користувачів.

Виділяють три групи користувачів:

- 1) зовнішні користувачі;
- 2) акціонери та інвестори;
- 3) керівництво підприємства [2,с.68].

У таблиці 1.2 наведено основний перелік інформації використовується користувачами результатів оцінки фінансового стану підприємства.

Таблиця 1.2

**Перелік інформації використовуваної користувачами результатів
оцінки фінансового стану**

Найменування користувача	Використання інформації
Орган державного управління	Дослідження економічного стану підприємства в галузі, регіоні
Податкова інспекція	Контроль за виконанням виконання обов'язків з податків та зборів
Комерційні банки	Оцінка рівня кредитоспроможності
Інвестори підприємства	Прийняття інвестиційного рішення
Партнери підприємства	Ухвалення рішення про укладення договору, контрактів
Аудиторська фірма	Формування висновку про діяльність Підприємства
Акціонери	Оцінка ефективності діяльності підприємства
Менеджери підприємства	Розробка заходів спрямованих на підвищення діяльності підприємства, прийняття управлінських рішень

Джерело: [21]

Залежно від користувачів інформацією аналіз фінансового стану поділяється на внутрішній та зовнішній. Внутрішній фінансовий аналіз проводиться у будь-яких напрямках. Для його проведення залучаються багато фахівців підприємства та використовується різноманітна інформація про діяльність підприємства. До такої інформації відноситься бізнес-план, дані бухгалтерського, податкового, управлінського обліку.

Основною для проведення зовнішнього аналізу є бухгалтерська звітність підприємства. Зовнішній аналіз фінансового стану поділяється на фундаментальний та технічний аналіз.

Основною метою проведення фундаментального аналізу є вивчення фінансового стану та фінансової діяльності підприємства.

У ході проведення технічного аналізу досліджуються коливання курси цінних паперів різних підприємств на фондовому ринку.

На комерційних виробничих підприємствах переважно проводиться фундаментальний зовнішній аналіз. Залежно від напрямів виділяють економічний та фінансовий аналіз.

Основним напрямками економічного аналізу є:

- 1) оцінка результатів діяльності підприємства на певний час;
- 2) порівняння діяльності підприємства з результатами роботи конкурентів;
- 3) вироблення управлінських рішень, підвищення ефективності діяльності підприємства.

Фінансовий аналіз спрямовано оцінку ефективності діяльності з метою залучення інвестиційного капіталу для забезпечення рівня платоспроможності підприємства, підвищення рентабельності діяльності та зростання вартості підприємства.

Виділяють оперативний та стратегічний аналіз фінансового стану підприємства.

У ході проведення оперативного фінансового аналізу:

- 1) здійснюється моніторинг стану дебіторської та кредиторської заборгованості;
- 2) виявляються найбільш раціональні форми розрахунків з постачальниками та покупцями;
- 3) проводиться оцінка оборотності ресурсів підприємства;
- 4) контролюється операційний та фінансовий цикл;
- 5) оцінюється виконання фінансових бюджетів [15,с.37].

Всі ці напрямки реалізуються в ході проведення поточної фінансової роботи, що дозволяє контролювати процес реалізації прийнятих управлінських рішень та підтримувати фінансовий стан організації лише на рівні, що забезпечує її платоспроможність.

Для розробки та обґрунтування стратегії розвитку підприємства застосовується стратегічний фінансовий аналіз. У ході проведення стратегічного фінансового аналізу:

- 1) досліджується фінансове забезпечення інвестиційних програм;
- 2) оцінюється ефективність вкладень;
- 3) аналізується фінансова стійкість підприємства.

Таким чином, дані отримані під час проведення аналізу фінансового становища не лише дозволяють оцінити діяльність підприємства, а й виробити напрями його розвитку.

1.3. Методи оцінки фінансового стану підприємства

Наразі проведення моніторингу фінансово-господарської діяльності підприємств стало невід'ємним елементом будь-якої розвиненої економічної системи. Керівники підприємств зацікавлені у отриманні достовірних відомостей про стійкість свого бізнесу, оскільки саме на їх основі можна проводити грамотну фінансову політику, спрямовану на підтримку або, за необхідності, відновлення платоспроможності та недопущення банкрутства.

Крім того, варто зазначити, що в сучасних економічних системах різні суб'єкти залучені в один і той самий виробничий цикл, відповідно, між ними існує тісний взаємозв'язок і взаємозалежність. Тому невдача одного підприємства може призвести до складної фінансової ситуації (аж до банкрутства) для багатьох підприємств. Тому компаніям необхідно постійно стежити за платоспроможністю своїх ділових партнерів.

На сьогоднішній день запропоновано досить багато методик фінансового аналізу суб'єктів господарювання, проте всі вони мають певні недоліки, зокрема, є досить трудомісткими або не дозволяють отримати достовірні відомості про фінансову стійкість.

Для аналізу фінансового стану підприємства використовуються різні методики, але ключові прийоми у роботах різних авторів однакові. Існують такі основні методи, що застосовуються для аналізу фінансового стану організації:

1. Горизонтальний аналіз. Метою горизонтального аналізу є виявлення абсолютних та відносних змін у статтях фінансової звітності за певний період часу та оцінка цих змін, тобто. порівняння показників фінансової звітності із показниками попередніх періодів [20,с.104].

2. За допомогою вертикального аналізу можна дослідити структуру коштів підприємства, їх джерел, оцінити вплив кожної аналізованої статті на результат, який відображено у звітності у загалом. Вертикальний аналіз дає змогу проводити оцінку діяльності підприємства за відносними показниками, що, у свою чергу, дозволяє оцінити структуру активу та пасиву балансу, визначити питому вагу окремих статей звітності у валюті балансу, оцінити їх динаміку з метою зіставлення прогнозу структурних змін активів та джерел їхнього покриття [2,с.69].

3. Метою порівняльного аналізу є співвідношення значень кожних груп подібних друг з одним показників. Використання цього методу аналізу передбачає розрахунок значень абсолютних та відносних відхилень порівнюваних показників. На практиці порівняльний аналіз проводиться у наведених нижче видах:

- значення фінансових показників цієї організації порівнюються зі середньогалузевими. Аналізується рівень відхилення фінансових показників цієї організації від середньогалузевих, щоб оцінити її конкурентоспроможність та визначити існуючі резерви для підвищення ефективності її діяльності;
- порівнюються значення фінансових показників цієї організації та конкурентних їй організацій. Аналізуються існуючі слабкі сторони організації, щоб розробити варіанти збільшення конкурентних переваг;
- значення фінансових показників відокремленої структурної одиниці порівнюються із показниками центрів відповідальності. Це порівняння відбувається, щоб визначити існуючі резерви для підвищення ефективності діяльності внутрішніх підрозділів організації;

- порівнюються фактичні та нормативні значення фінансових показників.

Цей аналіз дозволяє здійснювати оперативний контроль діяльності організації. Це порівняння дозволяє визначити рівень відхилення фактичних показників від значень нормативів, виявити їх причини та розробити варіанти коригування окремих сторін діяльності організації [7,с.220].

4. Метою факторного аналізу є оцінка ступеня впливу кожного фактора на підсумковий показник діяльності організації з допомогою як детермінованих, і стохастичних методів. Він може проводитися у двох формах: прямий (аналіз), що характеризується розподілом на частини результативного показника і зворотної (синтез), що характеризується об'єднанням цих частин у єдиний показник [15,с.37].

5. Аналіз фінансових коефіцієнтів полягає у простеженні рівня та динаміки відносних показників фінансового стану, розрахунок яких здійснюється розподілом величин статей балансу, а також інших абсолютних величин, які можуть бути отримані у вигляді фінансової звітності або бухгалтерського обліку. Аналізуються значення фінансових коефіцієнтів в порівнянні з величинами, які обрані як база порівняння, фіксуються зміни, що відбулися з ними за певний період [18,с.152].

6. Основною метою трендового аналізу є побудова тренду змін, що відбулися за певний період, тобто простеження того, як змінювався даний показник незалежно від характерних рис кожного періоду та випадкових впливів. Визначається на основі відносних відхилень показників бухгалтерської звітності за певну кількість років від рівня року, обраного як базу порівняння.

Дані методи аналізу фінансового стану є основними та мають свої недоліки, внаслідок чого застосування їх окремо малоефективне. На наш погляд, крім названих традиційних прийомів аналізу, необхідно використовувати економікоматематичне моделювання для прийняття рішень щодо оптимізації структури капіталу. Як така модель, вважаємо, можна

запропонувати модель SGR (Sustainable Growth Rate), яка застосовується в зарубіжній практиці [21,с.40].

З моделі SGR випливає, що темпи нарощування економічного потенціалу організації залежать від двох факторів: рентабельності власного капіталу та коефіцієнта реінвестування прибутку.

Оскільки показник $R_{вк}$ у свою чергу залежить від показників рентабельності продажів $R_{пр}$, оборотності активів K_{OA} , фінансового важеля $K_{фр}$, модель SGR може бути представлена наступним чином: Модель SGR є жорстко детермінованою факторною моделлю, яка встановлює залежність між темпом приросту економічного потенціалу підприємства, що виражається в нарощуванні обсягів виробництва, та основними факторами, що його визначальними. Ці фактори дають узагальнену та комплексну характеристику різних сторін фінансово-господарської діяльності підприємства, а саме:

- виробничої – показник K_{OA} (ресурсовіддача);
- фінансової – показник $K_{фр}$ (структура джерел коштів);
- положення підприємства на товарних ринках – показник $R_{пр}$ (рентабельність продажів);
- взаємини власників та управлінського персоналу – показник $K_{рп}$ (дивідендна політика).

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним інструментом для оцінки поточної діяльності підприємства, прийняття рішень та покращення ефективності з метою успішного подальшого його функціонування.

Таким чином, для усунення недоліків окремих методів та для комплексної оцінки фінансового становища підприємства необхідно поєднання існуючих методів під час аналізу фінансового становища.

Проведений літературний огляд показав, що є два основні підходи до аналізу фінансової спроможності підприємств:

1. На основі розрахунку окремих показників. У разі для фінансового аналізу використовуються: табличний спосіб, що передбачає уявлення даних

про аналізовані показники в табличній формі; зазвичай беруться значення показників на початок і кінець періоду і дається оцінка змін, що відбулися; графічний спосіб, що передбачає складання балансограм на основі абсолютних або відносних величин показників бухгалтерської звітності та аналіз структури структури; спосіб співвідношень, що передбачає визначення наявності рівності чи перевищення абсолютних чи відносних величин показників бухгалтерської звітності. Цей спосіб близький до графічного, проте ґрунтується на іншому методі представлення даних і зазвичай будується на аналізі лише одного показника [24,с.18].

Як приклад аналізу фінансової спроможності за допомогою способу співвідношень можна навести методику визначення типу фінансової стійкості на основі сумарної величини запасів та податку на додану вартість за набутими цінностями (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Типи фінансової стійкості

№	Тип фінансової стійкості	Критерій
1	Абсолютна фінансова стійкість	$З + ПДВ < ВОК$
2	Нормальна фінансова стійкість	$ВОК < З$ и $ПДВ < ВОК + ДЗ$
3	Нестійкий фінансовий стан	$ВОК + ДЗ < З + ПДВ < ВОК + ДЗ + КЗ$
4	Передкризовий фінансовий стан, на межі банкрутства	$З + ПДВ > ВОК + ДЗ + КЗ$

Де: З - запаси;

ПДВ - податок на додану вартість за придбаними цінностями;

ВОК - власні оборотні кошти;

ДЗ - довгострокові зобов'язання;

КЗ - короткострокові зобов'язання.

Джерело: [27].

Абсолютна фінансова стійкість (перший тип) характеризує такий фінансовий стан підприємства, за якого воно максимально незалежне та платоспроможне. При четвертому передкризовому стані існує високий ризик запровадження щодо підприємства процедури банкрутства.

У межах даного підходу визначення типу фінансової стійкості можна виділити такі недоліки:

- передбачається, що запаси та податок на додану вартість за придбаними цінностями – це складові активів підприємства, які можуть бути спрямовані погашення наявних зобов'язань. Однак у складі запасів є, наприклад, сировина, матеріали та готова продукція, реалізація яких, особливо у рамках довгострокового періоду, як можлива, так і високоймовірна.
- врахування ступеня виконання короткострокових зобов'язань відбувається лише при визначенні четвертого, найнижчого рівня фінансової стійкості. Тим часом невиконання короткострокових зобов'язань може призвести до необхідності компенсації збитків, завданих контрагентами, як, наприклад, розрахованої неустойки. Відповідно, відбудеться збільшення рівня зобов'язань даного підприємства перед його контрагентами, що, у свою чергу, може призвести до необхідності залучення додаткових кредитних ресурсів, можливо, під вищу ставку відсотка. Це пов'язано зі значним ризиком погіршення платоспроможності підприємства та його фінансової неспроможності у майбутньому.
- не враховується вплив багатьох факторів, наприклад, наявність у підприємства простроченої дебіторської заборгованості [33,с.34].

Таким чином, вищезгадані недоліки свідчать про те, що встановлення типу фінансової стійкості з урахуванням представленої методики не може бути визнано коректним.

Коефіцієнтний спосіб, що передбачає визначення величини показників та порівняння їх або з нормативними значеннями, або зі значеннями на попередню дату.

У таблиці 1.4 наведено показники, що використовуються для аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання, та їх граничні значення щодо трьох груп підприємств: кризових, проблемних та платоспроможних.

Таблиця 1.4

Граничні значення показників фінансового становища господарюючих суб'єктів

Показники	Кризові	Проблемні	Платоспроможні
Рентабельність активів	<-0,02	-0,02-0,02	>0,02
Рентабельність продажів	<0	0-0,06	>0,06
Норма чистого прибутку	<-0,04	-0,04-0,04	>0,04
Ступінь платоспроможності за поточними зобов'язаннями	>12	3-12	≤3
Коефіцієнт покриття	<1,0	1,0-1,2	>1,2
Коефіцієнт поточної ліквідності	<0,6	0,6-1,0	>1,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	<0,02	0,02-0,04	>0,08-0,04
Коефіцієнт автономії	<0,3	0,3-0,5	≥0,5
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	<0	0-0,2	≥0,2
Частка коштів у виручці	<50%	50%-90%	>90%
Коефіцієнт оборотних коштів у розрахунках	>12	3-12	<3

Джерело: [35].

В рамках цього підходу при відхиленні показників від нормативних значень (їх погіршення порівняно з попередньою датою) можна говорити про кризові процеси на підприємстві.

У цілому підхід до визначення рівня фінансової спроможності з урахуванням розрахунку окремих показників має кілька істотних недоліків. Наприклад, до них можна віднести складність коректної інтерпретації показників. Потрібно враховувати наявність їх взаємного впливу та розділяти

ситуації, коли тільки один і коли всі з цих показників підприємства відхиляються від встановленого нормативного значення.

Зокрема, підприємство за коефіцієнта поточної ліквідності понад одиницю може ухвалити рішення про можливість збільшення поточних зобов'язань. Тим часом існує співвідношення загальної величини позикового та власного капіталів відповідало нормативному показником.

Таким чином, для збереження своєї фінансової стійкості, збільшуючи поточні зобов'язання, підприємство мало знизити наявні довгострокові зобов'язання. Тобто проведення грамотної фінансової політики можливе лише при ухваленні рішення на основі аналізу кількох коефіцієнтів та їх інтерпретації з урахуванням існуючих між ними взаємозв'язку та взаємозалежності.

2. На основі факторних моделей. Даний підхід передбачає наявність функціонального зв'язку між рівнем фінансової спроможності та визначальними її чинниками, що є основою складання моделі аналізу конкретного господарюючого суб'єкта. Зазвичай подібні моделі мають або адитивний вигляд (величини факторів збігаються один з одним) або мультиплікативний (величини факторів перемножуються). Оскільки різні фактори можуть мати різний ступінь впливу на результуючий показник, можливе застосування множників, що відображають значущість факторів [37,с.54].

Прикладами факторних моделей для аналізу фінансової спроможності можна назвати:

- Z-модель Е. Альтмана;
- модель Р. Таффлера;
- модель О.П. Зайцевий [41,с.221].

Дані моделі відрізняються кількістю та набором розглянутих факторів, проте варто зауважити, що всі вони також мають певні недоліки. Так, зокрема моделі О.П. Зайцевої властива мультиколінійність, а саме наявність

залежності одних показників, що використовуються від інших (наприклад, коефіцієнта збитковості підприємства від збитковості реалізації продукції).

Загалом слід розуміти, що отримана на основі факторної моделі оцінка:

- не призначена для виявлення ступеня впливу окремих факторів та, відповідно, причин поточного рівня фінансової спроможності;
- дозволяє отримати інформацію про зниження платоспроможності підприємства тільки після певного періоду часу після події (дії), що став причиною цього;
- може бути неточною через невірні множники факторної моделі, що викликане нерепрезентативністю вибірки, на основі якої вони були розраховані, або зміною економічних умов.

Неможливо дати точну оцінку фінансової спроможності вітчизняних підприємств на основі вибірки американських фірм або нині функціонуючих фірм на даних, акумульованих кілька десятиліть тому. При цьому комплексне оновлення множників пов'язане з необхідністю використання значних трудових та тимчасових ресурсів.

Узагальнюючи огляд основних підходів до аналізу фінансової спроможності суб'єктів господарювання, варто відзначити недоліки, властиві всім описаним моделям:

- 1) Запропоновані методики спрямовані на виявлення проблемного чи кризового фінансового стану підприємств. При цьому проблемний та кризовий фінансовий стан розуміються виключно як недостатність активів підприємства для виконання наявних у нього зобов'язань. Тим часом надмірна величина високоліквідних активів, Як було показано вище, також може свідчити про ризик втрати фінансової стійкості в майбутньому.
- 2) Зіставлення показників бухгалтерської звітності та розрахунків на основі коефіцієнтів не враховують якісні відмінності між активами та пасивами підприємств, відомості про які у звітності зазначаються консолідовано. Наприклад, при аналізі основних засобів та нематеріальних активів немає обліку ступеня їхньої участі у виробничогосподарській діяльності, при

аналізі дебіторської заборгованості наявних порушень термінів оплати контрагентами.

Для вирішення зазначених вище проблем необхідно:

1) використовувати для розрахунку показників платоспроможності не лише бухгалтерський баланс та звіт про прибутки та збитки, а також звіт про рух коштів, звіт про зміну капіталу;

2) формувати показники фінансового стану підприємства тільки у взаємозв'язку та взаємозумовленості форм бухгалтерської звітності – такий підхід до оцінки фінансового стану відповідає принципам МСФЗ;

3) доповнити існуючу методику оцінки фінансового стану підприємства іншими показниками, що характеризують ліквідність підприємства (коефіцієнти термінової, проміжної ліквідності та ін.), його платоспроможність (динаміку грошових потоків підприємства), фінансову стійкість (коефіцієнт фінансового левериджу та ін.), ділову активність (показники оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей, «золоте правило економіки підприємства» та ін.);

4) уточнити перелік показників рентабельності, які необхідно розраховувати при оцінці фінансового становища підприємства;

5) обчислювати коефіцієнт поточної ліквідності з урахуванням оборотності оборотних коштів і кредиторської заборгованості.

Таким чином, оцінка фінансового стану підприємства має носити комплексний системний характер, враховувати всі аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства, використовуючи у своїй повній мірі всю наявну інформаційну базу аналізу. Це дозволить точніше і достовірно відображати фінансовий стан підприємств, виявляти їхню загрозу банкрутства на більш ранній стадії, а також знижувати фінансові ризики під час проведення різних фінансово-кредитних операцій.

Висновки до розділу 1

Розкривши поняття та значення оцінки фінансового стану підприємства відзначили, що фінансове становище підприємства – це рух коштів, що визначає реалізацію і виробництво продукції підприємства. Аналіз фінансового стану демонструє, на які сторони господарської діяльності організації варто звернути увагу та провести роботу з покращення ефективності, тим самим визначаються слабкі сторони організації, і навіть її переваги. Головною метою аналізу фінансового стану є його своєчасна оцінка за допомогою отримання необхідної кількості найбільш змістовних показників, що демонструють реальне та достовірне подання фінансового стану підприємства.

Описавши методику проведення оцінки фінансово-економічного стану, основні показники та їх аналіз відзначили, що наразі проведення моніторингу фінансово-господарської діяльності підприємств стало невід'ємним елементом будь-якої розвиненої економічної системи. На сьогоднішній день запропоновано досить багато методик фінансового аналізу суб'єктів господарювання, проте всі вони мають певні недоліки, зокрема, є досить трудомісткими або не дозволяють отримати достовірні відомості про фінансову стійкість. Для аналізу фінансового стану підприємства використовуються різні методики, але ключові прийоми у роботах різних авторів однакові. Існують такі основні методи, що застосовуються для аналізу фінансового стану організації: горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, порівняльний аналіз.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА СТОВ «НИВА»

2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності підприємства

СТОВ «Нива» зареєстроване за адресою: Черкаський р-н, Черкаська обл., село Чорнявка, вулиця Центральна, будинок, 2.

СТОВ «Нива» створено з метою отримання прибутку від реалізації сільськогосподарської продукції. Основними видами діяльності вирощування зернових, технічних та інших культур та надання послуг.

СТОВ «Нива» створено та діє у відповідності до законів України, Земельного кодексу та інших законодавчих актів України; є власником майна, розпоряджається ним, виходячи з мети та предмету його статутної діяльності; самостійно відповідає по своїх зобов'язаннях.

Діяльність підприємства чітко регламентується затвердженим статутом. На СТОВ «Нива» затверджений восьмигодинний робочий день. Працівники офіційно працевлаштовані, відповідно до діючого законодавством забезпечуються лікарняними, щорічними оплачуваними відпустками. СТОВ «Нива» у своїй діяльності чітко виконує норми діючого законодавства.

Підґрунтям діяльності будь якого підприємства сільськогосподарського виступає земля та її ефективне використання. Відомо, що головну роль економіці сільськогосподарського підприємства відіграють земельні угіддя. Вони є природною основою виробництва сільськогосподарського і головним фактор виробництва для сільськогосподарських підприємств. Цілковито залежним від неї в основному обсяг отримуваної продукції рослинництва.

Організаційною структурою управління є сукупність організацій впорядкованих відносин і зв'язків між ланками і рівнями керівництва.

Організаційна структура СТОВ «Нива» представлена як лінійно функціональна.

Розглянемо її більш детально на рис.1.1.

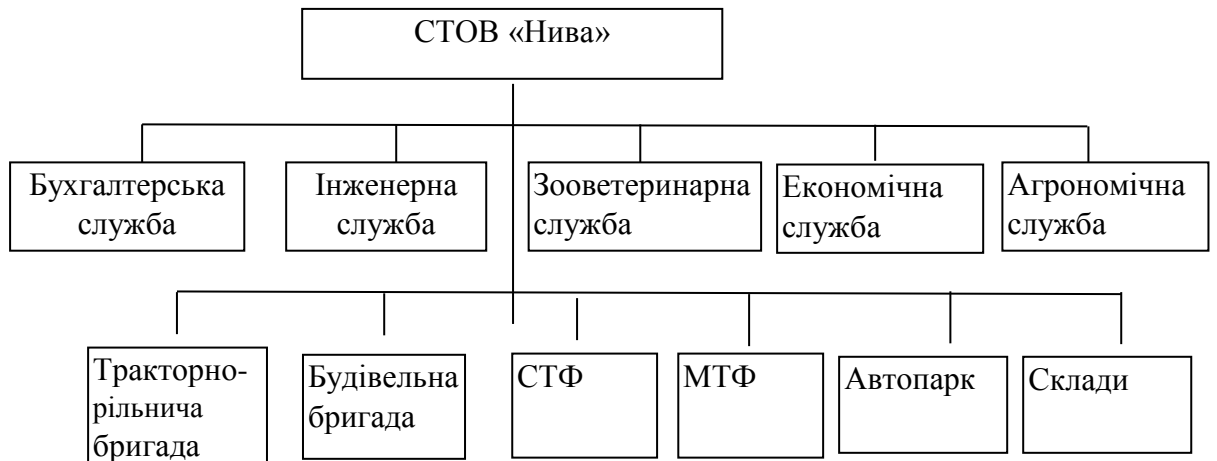

Рис 1.1. Організаційна структура СТОВ «Нива»

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Сукупність усіх підрозділів та територіальне розміщення їх становлять організаційну структуру господарства.

Дані служби займаються побудовою та координацією функціонуванні системи менеджменту, розробкою та реалізацією управлінських рішень п виконанню плану.

Найкращою організаційною структурою є та, яка найкращим чином дозволяє підприємству ефективно взаємодіяти із зовнішнім середовищем продуктивно і доцільно розподіляти і спрямовувати зусилля свої співробітників і таким чином задовольняти потреби клієнтів і досягати свої цілей із високою ефективністю.

Структура управління знаходить вираз у схемі і параметрах систем управління, штатному розкладі, певному співвідношенні структурних підрозділів і працівників апарату управління, положенні про відділи і служби, у системі підпорядкування і функціональних зв'язків між персоналом управління.

Структура управління СТОВ «Нива» наведена на рисунку 1.2.

Вищим органом управління СТОВ «Нива» є загальні збори. До органів управління належить правління СТОВ «Нива». У разі потреби СТОВ «Нива» наймає виконавчого директора. Для підготовки окремих питань загальні збори, а в період між ними – правління кооперативу, ревізійна комісія або спостережна рада, можуть утворювати спеціальні комісії з членів кооперативу із залученням як консультантів найманих працівників.

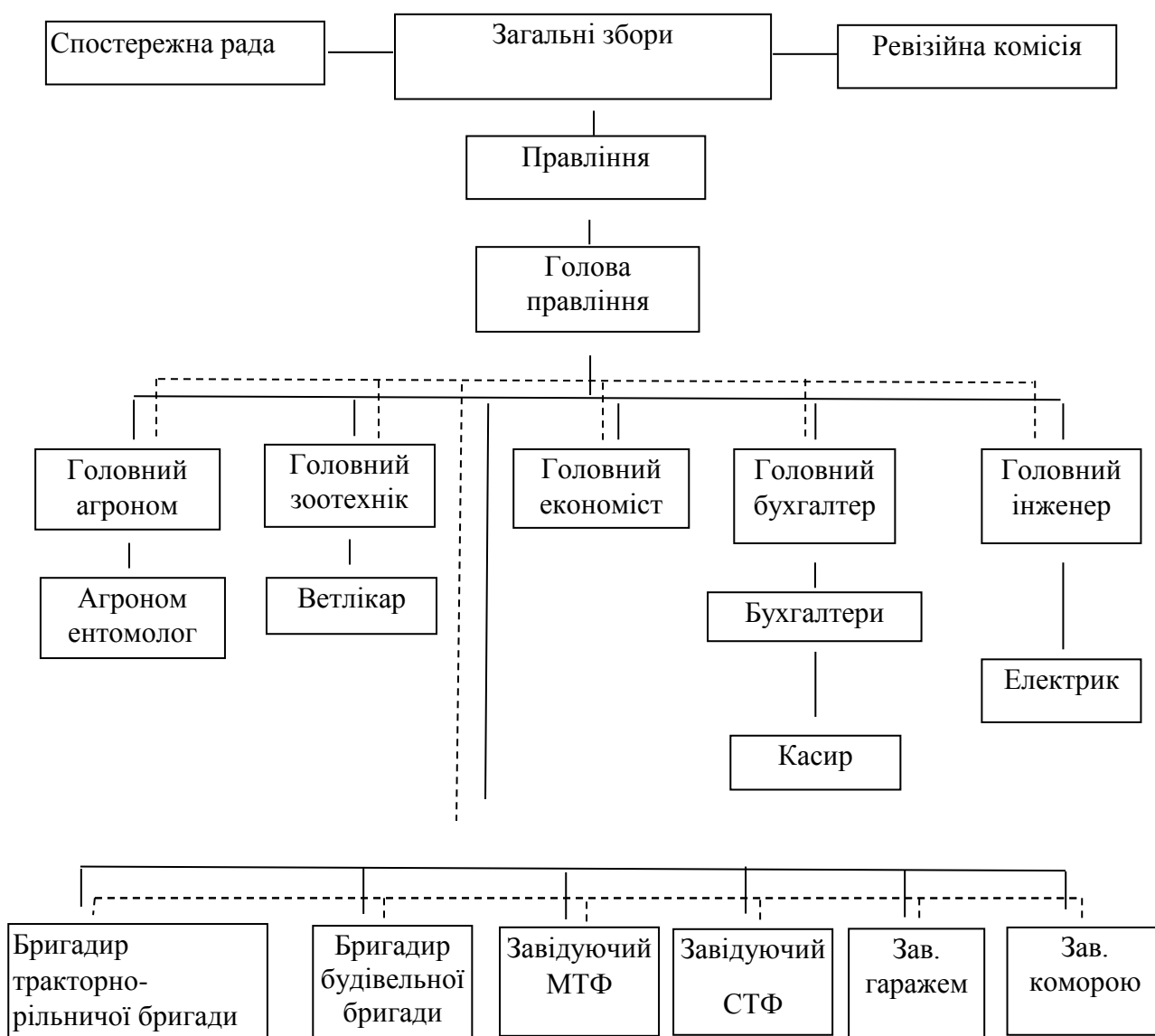

Рис.1.2. Структура управління СТОВ «Нива»

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

До компетенції загальних зборів належить:

1. Внесення змін і доповнень до Статуту, прийом нормативних документів кооперативу;
2. Обрання шляхом прямого таємного голосування голови кооперативу, членів ревізійної комісії, можуть обирати членів спостережної ради;
3. Визначення видів і розмірів фондів кооперативу, порядок їх формування та використання;
4. Затвердження:
 - правил внутрішнього розпорядку;
 - річного звіту і балансу кооперативу;
 - порядку формування і розподілу доходу кооперативу;
 - рішень правління кооперативу про прийняття нових членів;
 - вирішення питання про реорганізацію або ліквідацію кооперативу.

Голова правління СТОВ «Нива» обирається строком на 5 років. За рішенням Загальних зборів після закінчення цього терміну голова Правління може бути обраний на новий термін.

Станом на 01.01.2025 рік на підприємстві працює 81 особа.

Проведемо оцінку динаміки забезпеченості підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2023 рр. трудовими ресурсами в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки забезпеченості підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр. трудовими ресурсами

Показники	2023	2024	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
1	2	3	4	5
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	77	81	4	5,1
1. Працівники основної діяльності, із них	71	75	4	5,6
1.1 робітники	58	61	3	5,1
1.2 керівники	4	4	0	0

Продовж.табл.2.1

1	2	3	4	5
1.3 спеціалісти	9	10	1	11,1
2.Непромисловий персонал (неосновної діяльності)	6	6	0	0

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Відповідно до наведених у таблиці даних бачимо, що у 2024 році відбулось зростання чисельності працівників на 4 особи, а саме на осіб серед працівників основної діяльності. Кількість керівників на підприємстві не змінилась.

Далі проведемо аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр. у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

**Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства
СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр.**

Показники	2023 р.	2024 р.	Відхилення	
			абсолютне (+;-)	відносне, %
1.Обсяг продукції, тис.грн.	131160,4	140594,5	9434,1	7,1
2.Середньооблікова чисельність працівників, осіб	77	81	4	5,1
3.Рівень продуктивності праці	1703,3	1735,7	32,4	1,9
4.Рівень трудомісткості праці	22,1	21,4	-0,7	-3,1
5. Вартість основних засобів, тис.грн.	94958,9	102208,8	7249,9	7,6
6.Фондоозброєність праці, тис.грн.	1233,2	1261,8	28,6	2,3

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, провівши дослідження ефективності використання трудових ресурсів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр. зазначили, що рівень продуктивності праці зріс на 1,9 %, а рівень трудомісткості скоротився на 3,1 %. Також провівши розрахунок фондоозброєності праці зазначили, що вона збільшилась на 2,3 %.

Наявна структура управління СТОВ «Нива» відповідає сучасним вимогам за своєю побудовою та розмірам і спеціалізації виробництва.

Основними постачальниками сировини насіння для підприємства є: міжнародні компанії Німеччини, Данії. Що займаються селекцією рослин.

Основні покупці продукції: переробні борошномельні компанії України, оптові бази, консервні заводи та інші.

Обслуговуючі банки: підприємство співпрацює з АТ «Приват банк».

Обладнання та приміщення організації застраховане у компанії АТ «УНІКА».

Підприємство не користується послугами логістичної компанії, адже має власний автопарк та доставкою продукції займається відділ збуту.

Таким чином, СТОВ «Нива» підприємство аграрної сфери на сьогоднішній день розвивається, розширює асортимент продукції, займається пошуком місць ралізації продукції.

2.2. Аналіз майнового стану підприємства

Проведемо аналіз динаміки обсягу, складу і структури активів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр., тис.грн. у таблиці 2.3 та зробимо висновки.

Таблиця 2.3

Динаміка обсягу, складу і структури активів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр., тис.грн.

Види активів	2022		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1. Необоротні активи	115298,1	51,2	117218,5	67,2	122706,3	60,0
2. Оборотні активи	109825,3	48,8	57040,4	32,8	81764,0	40,0
Активи - всього	225123,4	100	174258,9	100	204470,3	100

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, рівень активів значно скоротився у 2023 році з 225123,4 тис.грн до 174258,9 тис.грн, станом на 2024 рік активи підприємства зросли до 204470,3 тис.грн.

Детальніше структуру активів за 2022-2024 роки наведемо на рисунку 2.3.

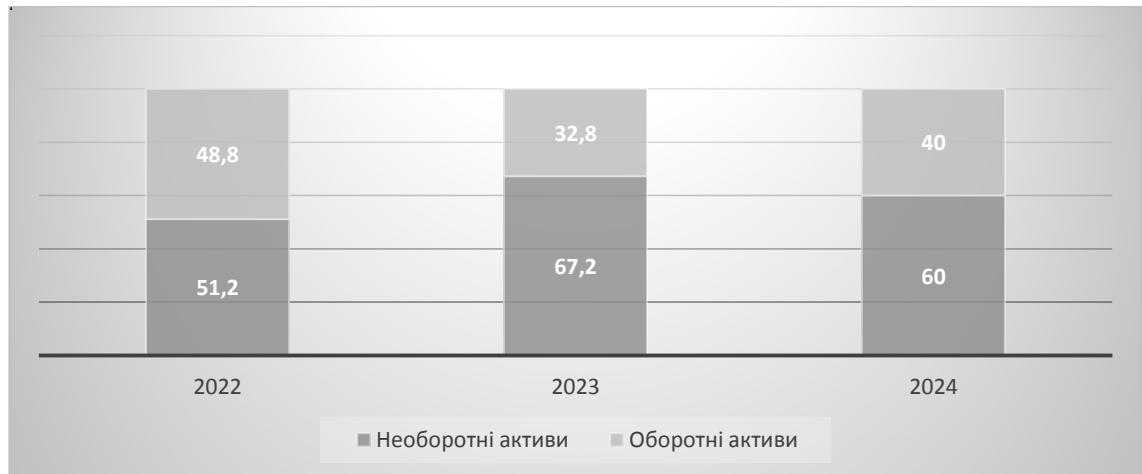

Рис.2.3. Структура активів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр., %

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, відповідно до наведених даних необоротні активи займають більшу частку, а саме 51,2 % у 2022 році, 67,2 % у 2023 році та 60,0 % у 2024 році. Оборотні активи у 2022 році склали 48,8 %, натомість у 2023 році – 32,8 %, а у 2024 році зросли до 40 %.

Проаналізуємо обсяг, склад і структуру капіталу підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр., тис.грн. у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Динаміка обсягу, складу і структури капіталу підприємства
СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр., тис.грн.**

Види активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
1. Власний капітал	32287,4	9,9	58839,6	33,7	95746,7	46,7
1.1.Зареєстрований (пайовий) капітал	10000	4,45	30000	17,2	50000	24,4

Продовж.табл.2.4

1	2	3	4	5	6	7
1.2.Нерозподілений прибуток	12287,4	5,45	28839,6	16,5	45746,7	22,3
2.Довгостроковий позиковий капітал	0	0	0	0	9926,7	5,0
3.Короткостроковий позиковий капітал	202836	90,1	115419,3	66,3	98816,9	48,3
Капітал - всього	225123,4	100	174258,9	100	204470,3	100

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, відповідно до наведених даних загальна вартість капіталу значно скоротилася у 2023 році з 225123,4 тис.грн до 174258,9 тис.грн, станом на 2024 рік капітал підприємства зріс до 204470,3 тис.грн.

Детальніше структуру капіталу за 2022-2024 роки наведемо на рисунку 2.4.

Рис.2.4. Структура капіталу підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, проаналізувавши структуру капіталу зазначили, що за весь аналізований період короткостроковий позиковий капітал мав найбільшу вагу, на кінець 2022 року він склав 90,1 %, до кінця 2023 скоротився до 66,3 %, а у 2024 впав до 48,3 %, що є позитивним результатом, адже говорить про збільшення частки власного капіталу. У 2023 та 2024 роках спостерігаємо нарощення власного капіталу, що є позитивним фактором роботи підприємства, адже підприємство може виконувати фінансові зобов'язання за свій рахунок не збільшуючи кількість позик.

Проведемо оцінку динаміки обсягу, складу і структури основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2023 рр. в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

**Динаміка обсягу, складу і структури основних засобів підприємства
СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.**

Групи основних засобів	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1. Будинки, споруди та передавальні пристрої	55092,9	59,3	49663,5	52,3	56930,3	55,7
2. Машини та обладнання	216646,9	23,3	28012,9	29,5	27800,7	27,2
3. Транспортні засоби	12820,9	13,8	13579,2	14,3	14207,0	13,9
4. Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	2694,2	2,9	3038,6	3,2	2146,3	2,1
5. Інші основні засоби	557,4	0,6	664,8	0,7	1124,5	1,1
Разом	92905,5	100	94958,9	100	102208,8	100

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, спостерігаємо нарощення основних засобів на підприємстві, так у 2022 році вони склали 92905,5 тис.грн, у 2023 році – 94958,9 тис.грн, а у 2024 році сягнули 10208,8 тис.грн. У загальному скорочення відбулось лише у категорії інструментів та інвентаря, адже у 2022 році вони склали 2694,2 тис.грн, а вже у 2024 році скоротилися до 2146,3 тис.грн. Всі інші категорії мають стійку тенденцію до зростання.

Детальніше структуру основних засобів за 2022-2024 роки наведемо на рисунку 2.5.

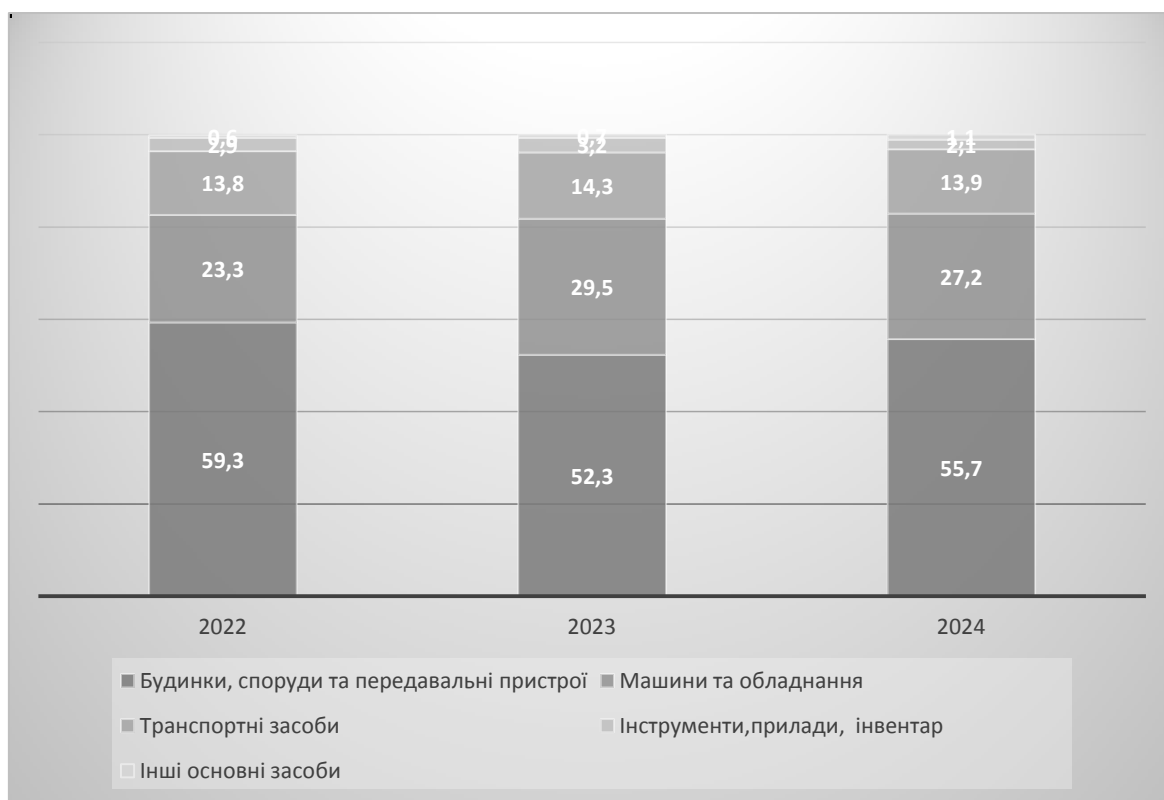

Рис.2.5. Структура основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр., %

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, провівши оцінку динаміки обсягу, складу і структури основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. бачимо, що основну частину основних засобів складають будинки, споруди на 2022 рік 59,2, а вже на кінець 2023 року кількість скоротилась до 52,3 %, станом на 2024 рік зросли до 55,7 %. Транспортні засоби організації у 2022 році склали 13,8 %, а до кінця 2023 року 14,3 %, це пов'язане з закупівлею новітніх машин. У 2024 році показник скоротився до 13,9 %. Машини та обладнання у 2023 році склали 29,5% від загальної вартості основних засобів, а у 2024 також зменшились до 27,2 %. Найменшу вартість мають інші основні засоби – у

2023 році склали – 0,7 % та інструменти та інвентар – 3,2 %, а у 2024 році інші склали 1,1 %, а інструменти та інвентар – 2,1 %.

Далі проведемо оцінку динаміки руху і технічного стану основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. у табл.2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз динаміки руху і технічного стану основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абсол відхилення,%	
				2023/.2022	2024 /2023
1.Первісна вартість основних засобів, тис.грн.	126913,0	142766,3	163229,2	15853,3	20462,9
2.Надійшло за період основних засобів, тис.грн.	7404,9	15853,3	20462,9	8448,4	4609,6
3.Коефіцієнт оновлення	0,05	0,11	0,12	0,06	0,01
4.Вибуло за період основних засобів, тис.грн.	9586,0	12253,4	13059,0	2667,4	805,6
5.Коефіцієнт вибуття	0,07	0,08	0,08	0,01	0
6. Знос основних засобів, тис.грн.	34007,6	47807,4	61020,4	13799,8	13213
7.Коефіцієнт зносу	0,26	0,33	0,37	0,07	0,04
8.Коефіцієнт придатності	0,74	0,67	0,59	-0,07	-0,08

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, провівши аналіз динаміки руху і технічного стану основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. відзначили, що первісна вартість основних засобів до 2023 року зросла на 15853,3 тис.грн, а у 2024 році ще на 20462,9 тис.грн.

Знос основних засобів на кінець 2023 року зріс на 13799,8 тис.грн, а до кінця 2024 року ще на 13213 тис.грн.

Наведемо динаміку зміни показників зносу та придатності основних засобів на рисунку 2.6.

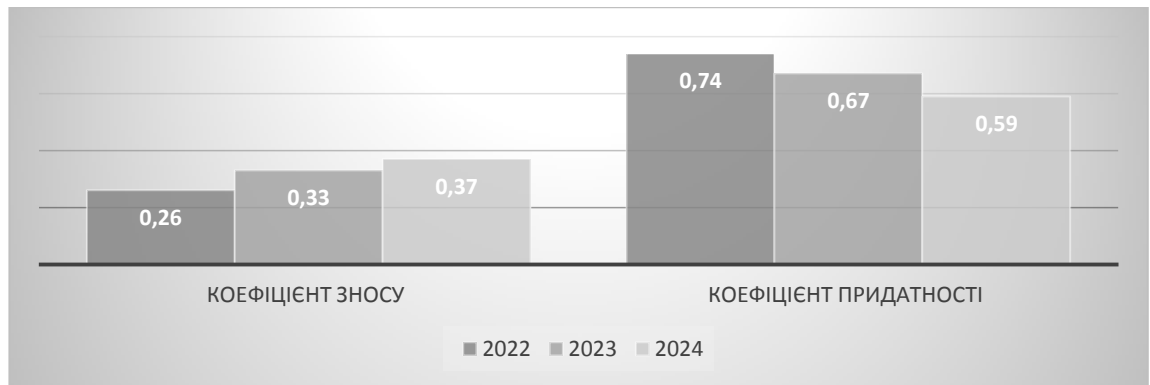

Рис.2.6. Коефіцієнти зносу та придатності основних засобів

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Провівши розрахунок коефіцієнта зносу вивили, що він зростає, що є негативною тенденцією. Розглянувши коефіцієнт придатності, що є протилежним показником вивили, що він має негативну динаміку.

Проведемо аналіз ефективності використання основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр. в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз ефективності використання основних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр.

Показники	2023 р.	2024 р.	Відхилення	
			абсолютне (+;-)	відносне, %
1.Обсяг продукції, тис.грн.	131160,4	140594,5	9434,1	7,1
2.Вартість основних засобів, тис.грн.	94958,9	102208,8	7249,9	7,6
3.Валовий прибуток, тис.грн	9421,6	40258,9	30837,3	327,3
4.Фондовіддача, грн.	1,38	1,37	-0,01	-0,7
5.Фондомісткість,грн	0,723	0,726	0,003	0,4
6.Рентабельність основних засобів, %	9,92	39,38	29,46	X

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, обсяг продукції за 2023-2024 рр. зріс на 9434,1 тис.грн або на 7,1 %, вартість основних засобів зросла на 7,6 %. Валовий прибуток підприємства збільшився на 327,3 %.

Наведемо показники фондівдачі та фондомісткості на рис.2.7.

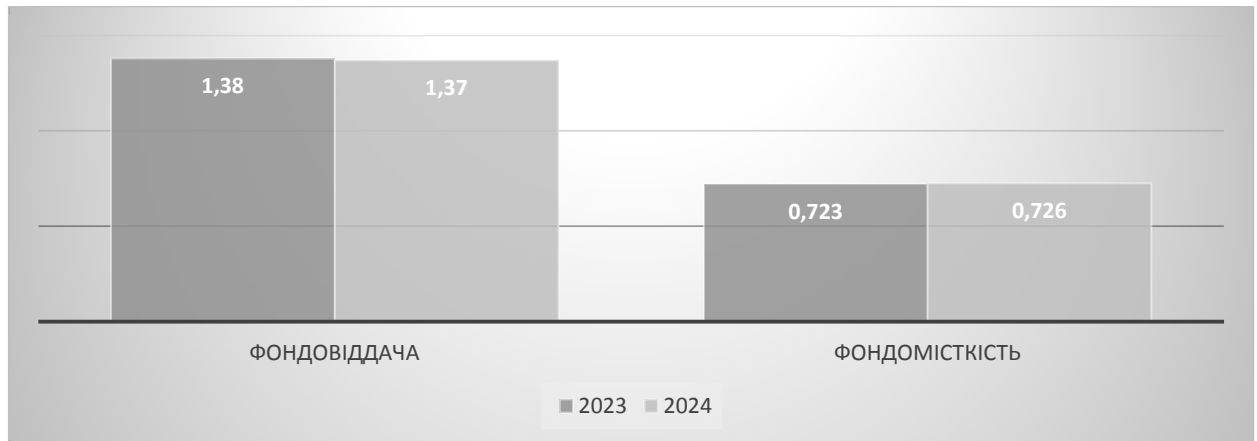

Рис.2.7. Показники фондівдачі та фондомісткості за 2023-2024 рр.

Провівши розрахунки виявили, що фондівдача також соротилась незначно, лише на 0,01 грн, або на 0,7 %, а фондомісткість збільшилась на 0,4 %. Рентабельність основних засобів значно виросла, адже зріс валовий прибуток, тому показник зріс на 29,46 пункти.

Проведемо аналіз динаміки обсягу, складу і структури оборотних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміки обсягу, складу і структури оборотних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Групи оборотних засобів	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1. Виробничі запаси	66518,9	60,5	42369,8	74,2	52305,3	63,9
2. Незавершене виробництво	0	0	0	0	0	0
3. Готова продукція	30364,2	27,4	14210,9	24,9	10651,0	13,0
4. Дебіторська заборгованість	40093,7	36,5	12879,5	22,6	14377,2	17,5
5.Грошові кошти і поточні інвестиції	2615,1	2,4	1157,2	2,0	3277,9	4,0
6.Витрати майбутніх періодів	296,7	0,2	360,0	0,6	1042,8	1,0
7.Інші оборотні активи	300,9	0,3	273,9	0,5	109,6	0,6
Разом	109825,3	100	57040,0	100	81764,0	100

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, на кінець 2022 року найбільшу частку оборотних засобів склали виробничі запаси – 60,5 %, на другій позиції – дебіторська заборгованість – 36,5 %. Якщо аналізувати показники за 2023 рік то бачимо, що у даний період виробничі запаси склали – 74,2 %, дебіторська заборгованість склала 22,6 %, за 2024 рік також відбулись зміни у показниках, так виробничі запаси скоротились і склали 63,9 , дебіторська заборгованість скоротилась до 17,5 %, а розмір готової продукції до 13 %.

Проведемо аналіз ефективності використання оборотних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2023 рр. в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

**Аналіз ефективності використання оборотних засобів підприємства
СТОВ «Нива» за 2022-2023 рр.**

Показники	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
			абсолютне (+;-)	відносне, %
1.Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	131160,4	140594,5	9434,1	7,1
2.Ододенний дохід від реалізації продукції, тис.грн.	369,3	385,1	15,8	4,2
3.Вартість оборотних засобів, тис.грн.	57040,0	81764,0	24724	43,34502
3.1. Виробничі запаси	42369,8	52305,3	9935,5	23,44949
3.2. Незавершене виробництво	0	0	0	0
3.3. Готова продукція	14210,9	10651,0	-3559,9	-25,0505
3.4. Дебіторська заборгованість	12879,5	14377,2	1497,7	11,62856
3.5.Грошові кошти і поточні інвестиції	1157,2	3277,9	2120,7	183,2613
4.Тривалість обороту оборотних засобів, дн.	260,1	224,0	5,8	2,2
4.1. Виробничих запасів	116,0	143,3	-66,2	-36,3
4.2. Незавершеного виробництва	0	0	0	0
4.3. Готової продукції	38,9	29,1	-44,2	-53,1
4.4. Дебіторської заборгованості	35,2	39,3	-74,6	-67,9
4.5.Грошових коштів і поточних інвестицій	3,17	8,98	-3,99	-55,7
5.Валовий прибуток, тис.грн.	9421,6	40258,9	30837,3	-327,3
6.Рентабельність оборотних засобів, %	16,5	49,2	32,7	-

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, чистий дохід від реалізації зріс на 7,1 %, також зріс і одноденний дохід на 4,2 %. Провівши аналіз ефективності використання оборотних засобів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр. зазначили, що оборотність оборотних засобів зростає.

Провівши розрахунок рентабельності виявили, що вона зросла на 6,6 та у 2023 році склала 16,5 %.

Розглянемо динаміку обсягу, складу і структури нематеріальних активів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. у табл.2.10.

Таблиця 2.10

Динаміки обсягу, складу і структури нематеріальних активів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Права на володіння або на використання	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1. Підприємством	2577,1	96,3	2583,9	98,7	2990,9	98,7
2. Об'єктами авторського права та суміжних прав	99,1	3,77	34,1	1,3	39,4	1,3
Разом	2676,2	100	2618,0	100	3030,3	100

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, за 2022-2024 роки відбулось зростання обсягу нематеріальних активів підприємства СТОВ «Нива» з 2676,2 тис.грн до 3030,3 тис.грн.

Рис.2.8. Структура нематеріальних активів підприємства СТОВ «Нива», %

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, основну частку складу і структури нематеріальних активів підприємства СТОВ «Нива» займає право на володіння підприємством у 2022 році – 96,3 %, а у 2023 та 2024 році – 98,7%, на другій позиції це – володіння об'єктами авторського права та суміжних прав.

Також проведемо аналіз динаміки обсягу, складу і структури інвестиційних ресурсів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2023 рр. в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

**Динаміки обсягу, складу і структури інвестиційних ресурсів
підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.**

Види інвестицій	2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1. Реальні інвестиції:						
1.1. Інвестиційна нерухомість	489	99,6	489	99,6	489	99,6
2. Фінансові інвестиції:						
2.1. Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0	0	0	0	0
2.2. інші фінансові інвестиції	2,0	0,4	2,0	0,4	2,0	0,4
Разом	491,0	100	491,0	100	491,0	100

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Провівши аналіз динаміки обсягу, складу і структури інвестиційних ресурсів підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. зазначили, що загалом рівень інвестицій у підприємства без змін, інвестиційна нерухомість складає 489 тис.грн та складає 99,6 % від всіх інвестицій. Інші фінансові інвестиції незначні лише 2 ти.грн або 0,4 % від загальної вартості.

Подальшими перспективами розвитку інвестиційної діяльності пов'язані з впровадженням інноваційних розробок у виробництво пива та інших газованих напоїв.

2.3. Аналіз фінансового стану підприємства

Аналіз фінансового стану також дозволяє дати об'єктивну оцінку активам підприємства та джерелам їх формування, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутку та рентабельності, на основі яких розробляються перспективні напрямки метою покращення фінансового стану підприємства.

Отже, проведемо аналіз динаміки фінансових результатів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр., тис.грн. в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Динаміка фінансових результатів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр., тис.грн.

Показники	2023 р.	2024 р.	Відхилення	
			абсолютне (+;-)	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	131160,4	140594,5	9434,1	7,1
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	121738,0	100335,6	-21402,4	-17,5
3. Валовий прибуток	9421,6	40258,9	30837,3	327,3
4. Інші операційні доходи	30746,6	6631,3	-24115,3	-78,4
5. Інші доходи	52,5	52,5	0	0
6. Чистий прибуток	16552,2	16887,1	334,9	2,0

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, розглянувши показники діяльності СТОВ «Нива» зазначили, що чистий дохід від реалізації агропродукції зріс на 7,1 %, у фінансовому вираженні на 9434,1 тис.грн. Натомість показник собівартості у 2024 скоротився на 17,5 %, у фінансовому вираженні на 21402,4 тис.грн. Скорочення собівартості призвело до нарощування показника валового прибутку, котрий зріс на 30837,3 тис. грн або на 327,3 %. Інші операційні

доходи організації зменшились на 78,4 %. У загальному аналізоване підприємство змогло наростити чистий прибуток на 2 % до 16877,1 тис.грн.

Детальніше розглянемо динаміку основних фінансових показників діяльності на рисунку 2.9.

Рис.2.9. Динаміка фінансових результатів підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр., тис.грн.

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, дані на рисунку підтверджують ефективність діяльності підприємства. Позитивним є зростання реалізації продукції та поступове нарощення чистого прибутку. Також проаналізуємо динаміку обсягу, складу і структури операційних витрат підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр. в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Динаміка обсягу, складу і структури операційних витрат підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр.

Елементи операційних витрат	2023 р.		2024 р.		Відхилення у обсязі	
	тис.грн	%	тис.грн	%	абсолютне (+;-)	відносне, %
1. Матеріальні затрати	44393,8	68,1	49910,7	69,2	5516,9	12,4
2. Витрати на оплату праці	8368,2	12,8	9448,4	13,1	1080,2	12,9
3. Відрахування на соціальні заходи	1828,6	2,8	2091,6	2,9	263	14,3
4. Амортизація	1875,6	2,9	2163,7	3,0	288,1	15,3
5. Інші операційні витрати	8749,2	13,4	22214,7	11,8	13465,5	153,9
Разом	65215,6	100	72125,4	100	6909,8	10,5

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, рівень матеріальних затрат зріс на 5516,9 тис. грн або на 12,4 %. Виплати на оплату праці зросли на 1080,2 тис.грн або на 12,9 %. Відрахування на соціальні заходи збільшились на 14,3 %, а амортизація на 15,3 %.

Для наочності розглянемо структуру операційних витрат підприємства СТОВ «Нива» на рисунку 2.10.

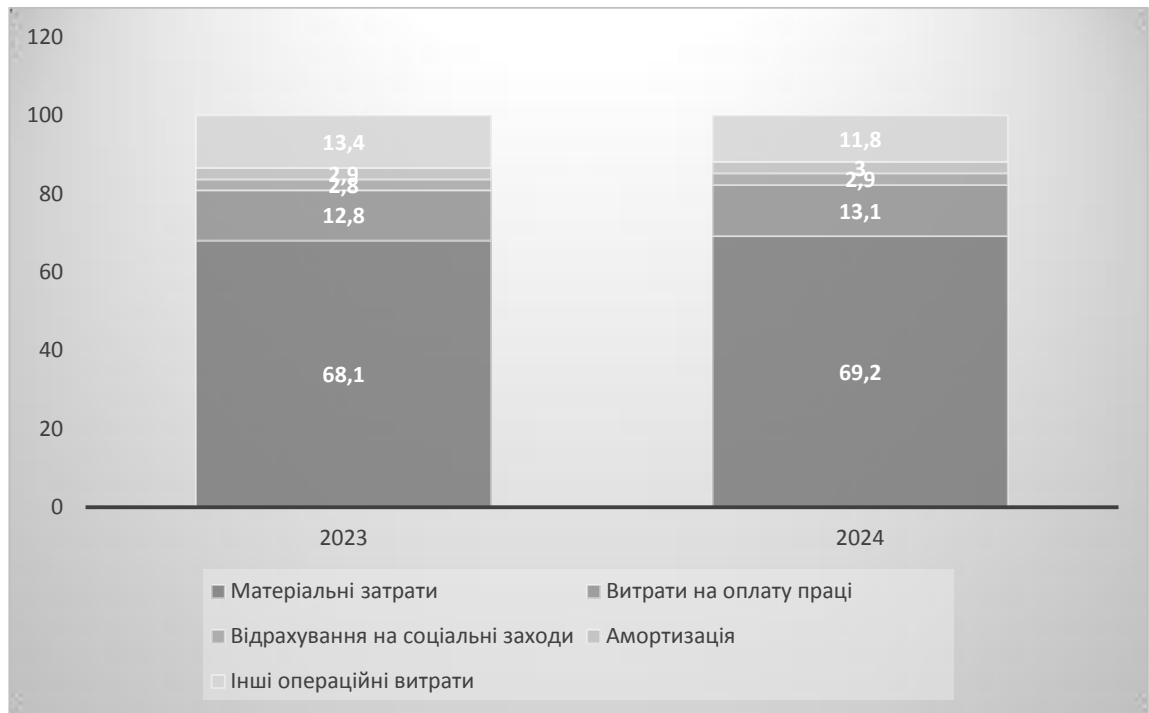

Рис.2.10. Структура операційних витрат підприємства СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, найбільшу частку операційних витрат складають матеріальні затрати, котрі у 2023 році склали 68,1 %, а у 2024 році – 69,2 % від загального розміру витрат. Також доволі велику частку займають витрати на оплату праці, у 2023 році – 12,8 %, а у 2024 році - 13,1 %. Інші операційні витрати у 2024 році складають – 11,8 %, найменшими витратами є відрахування на соціальні заходи – 3 % та амортизація – 2,9 % станом на кінець 2024 року.

Для детальної оцінки фінансового стану проведемо аналіз фінансової стійкості підприємства, результати розрахунку наведемо в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Показники фінансової стійкості підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абс.відхил.	
				23/22	24/23
1. Коефіцієнт автономії	0,28	0,37	0,41	0,09	0,04
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,09	0,11	0,08	0,02	-0,03
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,36	0,38	0,44	0,02	0,06
4. Коефіцієнт фінансової стійкості	1,25	1,31	1,44	0,06	0,13
5. Коефіцієнт боргово навантаження	0,12	0,11	0,09	-0,01	-0,02

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Для наочності наведемо показники фінансової стійкості підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. на рис. 2.11.

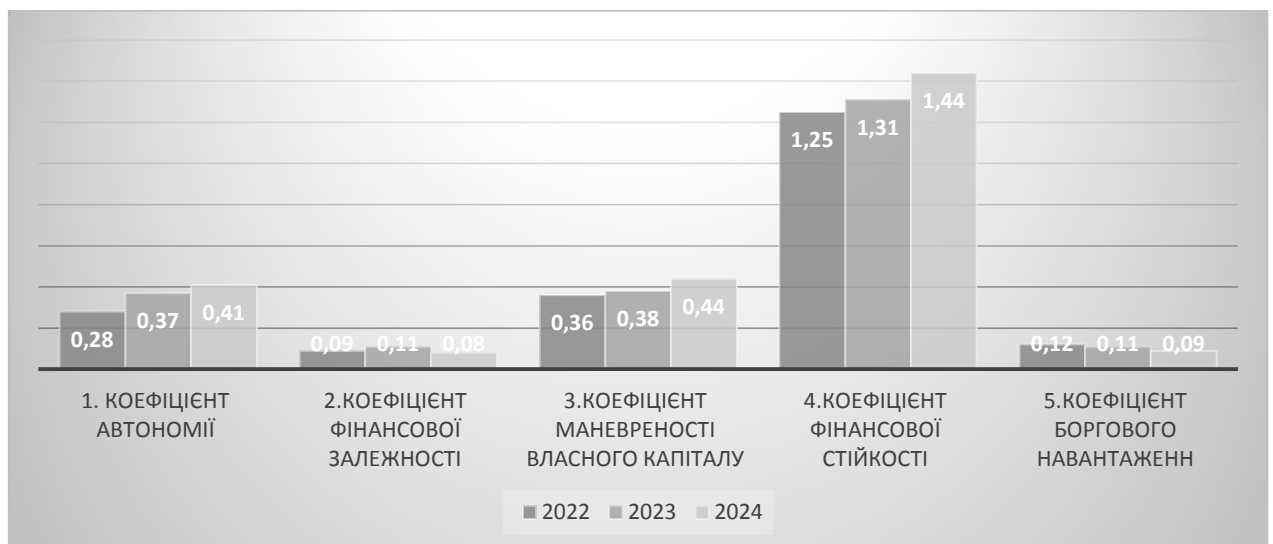

Рис.2.11. Показники фінансової стійкості підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, провівши розрахунки виявили позитивні моменти в діяльності аналізованого підприємства. По перше коефіцієнт автономії стабільний та

зростає на 0,09 у 2023 році та ще на 0,04 у 2024 році, що є позитивним моментом. Натомість коефіцієнт фінансової залежності скорочується, що говорить про те, що у підприємства відчувається нарощення власного капіталу, а позичкові кошти знижуються. Коефіцієнт маневреності власного капіталу підтверджує попередній показник. Коефіцієнт боргового навантаження скорочується на 0,01 у 2023 році та ще на 0,02 пункти у 2024 році, що говорить про наростання власного капіталу.

Проведемо розрахунок ліквідності та платоспроможності підприємства, таблиця 2.15.

Таблиця 2.15

Показники ліквідності та платоспроможності підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абс.відхил	
				23/22	24/23
1.Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,67	0,72	0,95	0,05	0,23
2.Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,31	0,4	0,44	0,09	0,04
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,16	0,2	0,22	0,04	0,02
4. Чистий оборотний капітал, тис. грн.	-87311,5	-58379	-17052	28932,5	41327

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Для наочності наведемо показники ліквідності та платоспроможності СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. на рис. 2.12.

Рис.2.12. Показники ліквідності та платоспроможності підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр.

Проаналізувавши показники ліквідності та платоспроможності виявили покращення всіх показників у 2024 році в порівнянні з попередніми роками. Коефіцієнт поточної ліквідності зріс на 0,05 пункти у 2023 році та ще на 0,23 у 2024 році, швидкої ліквідності на 0,09 пункти у 2023 році та ще на 0,04 у 2024 році, абсолютної ліквідності на 0,04 у 2023 році та ще на 0,02 пункти у 2024 році. Спостерігаємо негативне значення чистого оборотного капіталу, що говорить про переважання позичкових коштів над оборотними. Позитивним є той факт, що цей показник скорочується.

Проведемо аналіз ділової активності підприємства в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Показники ділової активності підприємства СТОВ «Нива» за 2022-2024

рр.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абс.відхил	
				23/22	24/23
1.Коефіцієнт оборотності активів	0,54	0,59	0,65	0,05	0,06
2.Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	0,58	0,66	0,75	0,08	0,09
3.Тривалість обертання оборотних коштів	55,2	47,5	48,1	-7,7	0,6
4.Коефіцієнт оборотності запасів	1,17	1,22	1,28	0,05	0,06
5.Тривалість обертання запасів	41,4	40,8	41,9	-0,6	1,1
6.Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,45	0,49	0,42	0,04	-0,07
7.Тривалість обертання кредиторської заборгованості	25,6	26,8	24,4	1,2	-2,4
8.Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,32	0,35	0,29	0,03	-0,06
9.Тривалість обертання дебіторської заборгованості	31,5	33,1	34,0	1,6	0,9
10.Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,36	1,25	1,33	-0,11	0,08

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, після проведених розрахунків відзначили, що всі показники зростають, що говорить про зростання ефективності роботи досліджуваного підприємства. Такі показники говорять про те, що дане

підприємство намагається усунути фінансові проблеми, нарощує власний капітал та зменшує необхідність у позиках.

Проведемо розрахунок рентабельності підприємства, результати наведемо в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Показники рентабельності СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр.

Показники	2023 р.	2024 р.	Абс. відхил.,%
1.Рентабельність активів, %	4,08	9,4	5,32
2.Рентабельність власного капіталу, %	12,9	18,1	5,2
3.Рентабельність діяльності, %	12,6	12,0	-0,6
4.Рентабельність продукції, %	9,2	7,1	-2,1

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Для наочності розглянемо динаміку рентабельності підприємства на рисунку 2.13.

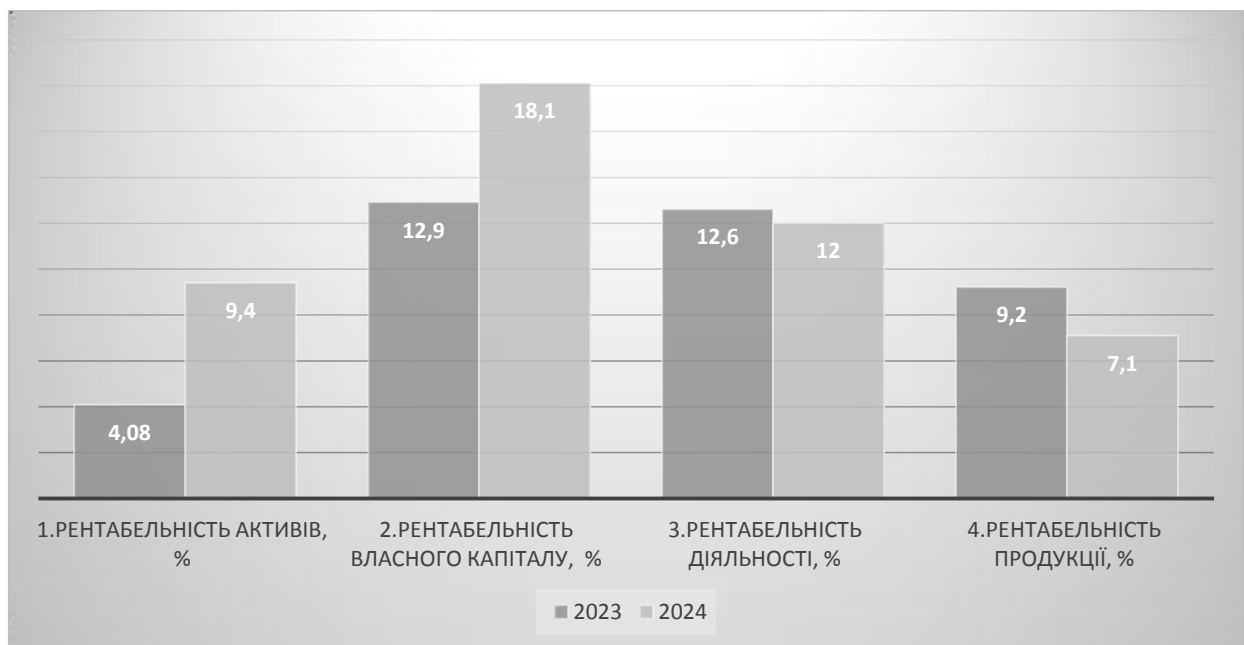

Рис.2.13. Показники рентабельності СТОВ «Нива» за 2023-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, провівши відповідні розрахунки побачили, що рентабельність активів та власного капіталу у 2024 році значно зросли. Натомість

рентабельність діяльності та продукції навпаки зменшились, що пов'язано зі зростанням витрат на реалізацію товарів.

Наостанок проведемо аналіз фінансового стану суб'єктів господарювання, та їх граничні значення щодо трьох груп підприємств: кризових, проблемних та платоспроможних.

Таблиця 2.18

Граничні значення показників фінансового становища СТОВ «Нива» за 2024 рік

Показники	Кризові	Проблемні	Платоспроможні	Показник СТОВ «Нива»
Рентабельність активів	<-0,02	-0,02÷0,02	>0,02	9,4
Рентабельність продажів	<0	0÷0,06	>0,06	12
Коефіцієнт покриття	<1,0	1,0÷1,2	>1,2	0,22
Коефіцієнт поточної ліквідності	<0,6	0,6÷1,0	>1,0	0,95
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	<0,02	0,02÷0,04	>0,08÷0,04	0,45
Коефіцієнт автономії	<0,3	0,3÷0,5	≥0,5	0,41
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	<0	0÷0,2	≥0,2	0,44
Частка коштів у виручці	<50%	50%÷90%	>90%	62
Коефіцієнт оборотних коштів у розрахунках	>12	3÷12	<3	0,65

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Отже, зважаючи на проведені розрахунки бачимо що аналізоване підприємство платоспроможне бо більшості показників.

Таким чином, проаналізувавши фінансовий стан підприємства зазначили, що загалом 2024 рік виявився дещо кращим за попередні роки. Загалом спостерігається покращення основних фінансових показників, ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства по активам та капіталу. У 2024 році підприємство наростило об'єм реалізації продукції та змогло наростити чистий прибуток.

Висновки до розділу 2

СТОВ «Нива» створено з метою отримання прибутку від реалізації сільськогосподарської продукції. Основними видами діяльності вирощування зернових, технічних та інших культур та надання послуг.

Розглянувши показники діяльності СТОВ «Нива» зазначили, що чистий дохід від реалізації агропродукції зріс на 7,1 %, у фінансовому вираженні на 9434,1 тис.грн. Натомість показник собівартості у 2024 скоротився на 17,5 %, у фінансовому вираженні на 21402,4 тис.грн. Скорочення собівартості призвело до нарощування показника валового прибутку, коти зріс на 30837,3 тис. грн або на 327,3 %. Інші операційні доходи організації зменшились на 78,4 %. У загальному аналізоване підприємство змогло наростити чистий прибуток на 2 % до 16877,1 тис.грн. Рентабельність активів та власного капіталу у 2024 році значно зросли. Натомість рентабельність діяльності та продукції навпаки зменшились, що пов'язано зі зростанням витрат на реалізацію товарів.

Таким чином, проаналізувавши фінансовий стан підприємства зазначили, що загалом 2024 рік виявився дещо кращим за попередні роки. Загалом спостерігається покращення основних фінансових показників, ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства по активам та капіталу. У 2024 році підприємство наростило об'єм реалізації продукції та змогло наростити чистий прибуток.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА СТОВ «НИВА»

3.1. Заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства

За підсумками аналізу фінансового становища СТОВ «Нива» за 2022-2024 рр. було виявлено низку недоліків у його діяльності, які узагальнені та систематизовані у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Результати аналізу фінансово-господарської діяльності СТОВ «Нива» та можливі шляхи вирішення проблем

Напрямок аналізу	Слабкі сторони	Можливі шляхи вирішення проблем
1	2	3
Аналіз динаміки фінансових результатів	Слабке зростання продажів через зростання величини управлінських витрат та витрат на продаж над величиною реалізованої торгової націнки.	Поліпшення маркетингової стратегії, оптимізація витрат та скорочення ланності руху товару
Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу	Велика частка необоротних активів, що перевищує власний капітал. частка фінансових вкладень при незначному рівні їх прибутковості. дебіторської заборгованості	Забезпечення зростання чистого прибутку за рахунок залучення до обігу виявлених резервів її зростання. Скорочення дебіторської заборгованості.
Ділова активність	Велика тривалість операційного та фінансового циклів, обумовлена уповільненням оборотності дебіторської заборгованості	Скорочення періоду погашення дебіторської заборгованості. Робота з надійними та платоспроможними дебіторами, надання знижок при швидкій оплаті
Рентабельність	Збитковість продажів та зниження фінансової віддачі активів, власного капіталу	Забезпечення зростання чистої прибутку за рахунок залучення до обіг виявлених резервів її збільшення. Підвищення раціональності формування майна з точки зору збільшення частки активів, що забезпечують отримання доходу

Продовж.табл.3.1

1	2	3
Ліквідність та платоспроможність	Підприємство у недостатній мірі має забезпеченість короткострокових зобов'язань оборотними активами, але при цьому істотно перевищено рівень найбільш ліквідних активів щодо короткострокових зобов'язань (причина – висока частка фінансових вкладень)	Зменшення значення фінансових вкладень, зменшення частки короткострокових та довгострокових фінансових вкладень у активах. Або ж працювати у бік збільшення прибутковості фінансових вкладень
Фінансова стійкість	Дефіцит власних оборотних коштів для покриття запасів, який заповнюється довгостроковими зобов'язаннями. Значення коефіцієнта забезпеченості запасів власними оборотними коштами перевищує рекомендоване	Для збільшення частки власних оборотних коштів необхідні або достатнє зростання власного капіталу за рахунок прибутку, отриманого від господарської діяльності, або оптимізація структури необоротних активів у частині фінансових вкладень
Оцінка ймовірності банкрутства	Незначна ймовірність банкрутства через зниження рентабельності.	Забезпечення зростання чистого прибутку за рахунок залучення до обіг виявлених резервів її збільшення. Підвищення раціональності формування майна з точки зору збільшення частки активів, що забезпечують отримання доходу

Джерело: розробка автора

З таблиці можна помітити, що вирішення деяких проблем вимагають одних і тих самих заходів, тому покращення фінансового стану для СТОВ «Нива» можна виділити за такими основними напрямками:

- збільшення виручки, прибутку від продажів;
- скорочення періоду оборотності дебіторської заборгованості;
- скорочення частки фінансових вкладень.

Діяльність щодо зміцнення фінансового стану має проводитись з урахуванням чинників середовища.

Найбільшою мірою на діяльність СТОВ «Нива» можуть впливати такі зовнішні фактори:

1. Економічна обстановка країни. Ризики низького споживчого попиту. Бізнес безпосередньо залежить від розміру реально наявних доходів населення. Несприятливі економічні умови та низький рівень споживчого попиту можуть позначитися на рентабельності бізнесу, обсягах продажів і призвести до зниження виручки та прибутку СТОВ «Нива».

2. Високий рівень інфляції. З урахуванням тривалого операційного циклу організації необхідно враховувати інфляційний фактор у розрахунках з постачальниками, покупцями. Внаслідок зростання витрат на оплату праці та оренду приміщень, а також підвищення закупівельних цін на насіння та добрива, рентабельність бізнесу може знизитися.

3. Ризик зміни процентних ставок та умов кредитування. У зв'язку з тим, що СТОВ «Нива» залучає позикове фінансування для розширення бізнесу тенденція до подорожчання вартості боргу може негативно позначитися на можливостях обслуговувати поточні зобов'язання та залучати нові засоби для розвитку.

4. Висока конкуренція. Основними конкурентами СТОВ «Нива» є такі великі торгові мережі як: СТОВ «Зоря», СТОВ «АгроМакс», СТОВ «Дружба».

Підсумовуючи, для покращення фінансового стану підприємства найбільший акцент робитимемо на збільшення виручки, прибутку від продажу, чистого прибутку, оскільки збільшення цих показників спричинить поліпшення оборотності (через збільшення чисельника – виторг), рентабельності, а також збільшиться нерозподілений прибуток, тобто власний капітал компанії, далі – це призведе до покращення фінансової стійкості підприємства.

У цій роботі, ґрунтуючись на наявні дані, були розроблені два заходи щодо покращення фінансового стану СТОВ «Нива», основна мета яких – збільшення виручки від продажу та, відповідно, чистий прибуток.

Захід 1. Поліпшення робіт онлайн-покупок та доставок. У даний час все більше клієнтів використовують послуги онлайн-замовлень та доставок. Оскільки цей формат покупок більш зручний для клієнтів, що скорочує час на покупки товарів, виключає витрати на дорогу до СТОВ «Нива», а також через онлайн-платформи можна легко порівняти ціни на ті або інші товари в інших агрокомпаніях, переглянути відгуки, до того ж, у багатьох додатках використовуються додаткові знижки та акції.

СТОВ «Нива» немає ніякої онлайн-платформи, для початку рекомендується розробити власний сайт. Для реалізації цього заходу знадобиться робота ІТ-команди підприємства: digital-маркетологи, web-розробники, web-дизайнери та інші, які зможуть створити сайт компанії, усунути технічні проблеми, оформити привабливий зовнішній вигляд, побудувати зручну структуру вибору продуктів, купівлі та оплати. Також необхідні додаткові кадри (кур'єри, збирачі замовлень, ін.).

Даний напрямок слід розвивати за такими параметрами як: швидка доставка, якість збору продуктів, розширення геолокації доставки, бонусна система. Тобто, орієнтуватися на те, щоб покупці робили більше покупок в онлайн-сервісах, відповідно, збільшення продажів призведе до збільшення виручки підприємства.

Захід 2. Оптимізація ціни товарів порівняно з конкурентами. Оскільки в цій галузі є достатньо багато конкурентів, слід до ціноутворення ставитися з більшою обачністю з урахуванням конкурентних ціни товари. Потенційні покупці обирають місце для здійснення покупок, орієнтуючись у тому числі і на рівень цін у тому чи якщо у конкурентів аналогічна продукція. Якщо ж скоригувати ціноутворення товарів і встановити більш привабливі ціни порівняно з конкурентами, то у СТОВ «Нива» збільшиться споживчий попит, внаслідок чого збільшиться обсяг продажів і, відповідно, виторг валовий прибуток підприємства.

Для початку розглянемо ціни на товари, що користуються популярністю серед покупців і наявні в конкурентів (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Порівняльний аналіз цін на агропродукцію у 2024 році, за 1 тонну

Показник	СТОВ «Нива»	СТОВ «Зоря»	СТОВ «АгроМакс»	СТОВ «Дружба»
Пшениця	10500	11000	10700	10300
Буряк столовий	18000	21000	16500	16000
Морква	12800	20000	15400	10300
Соя	13000	17000	15000	9800
Кукурудза	10600	12100	9300	10800
Середня ціна	12980	16220	13380	11440
Рейтинг	2	4	3	1

Джерело: розробка автора

Як видно з таблиці, у СТОВ «Нива» ціни вищі за одного конкурента та доволі близька до ще одного, компанія займає другу сходинку нашого рейтингу серед агропідприємств. Однак варто відзначити, що в залежності від виду товару позиція, залежно від цін, змінювалася.

Отже, ми з'ясували, що для СТОВ «Нива» важливо оптимізувати ціни та порівнювати вартість на різні товари з конкурентними, необхідно скоротити вартість деяких товарів для більшого купівельного попиту та відповідного зростання виручки від продажу. Скоротити ціни на товари можна двома шляхами:

1. Придбання насіння безпосередньо через виробників (якщо той чи інший товар купувався через посередників) або власн вирощування для збору насіння.

2. Зменшити націнку на товари. У даному випадку розглядається варіант щодо скорочення торгової націнки, а збільшення прибутку від

продажу відбудуватиметься рахунок збільшення кількості продукції, що продається.

Як найважливіші напрями поліпшення фінансового стану к СТОВ «Нива» можуть також розглядатися:

- підвищення ліквідності балансу, тобто здібності підприємства своєчасно та повно погашати свої короткострокові зобов'язання за рахунок наявності чи швидкого утворення ліквідних активів. Для цього необхідно оптимізувати структуру активів та пасивів, прискорити оборотність запасів та дебіторської заборгованості, скоротити зайві запаси грошових коштів, підвищити якість кредитної політики та ін.
- підвищення платоспроможності СТОВ «Нива», тобто можливості підприємства розплачуватись за своїми поточними та майбутніми зобов'язаннями в термін та у повному обсязі. Для цього необхідно забезпечити достатню рівень чистого прибутку, збільшити обсяг власного капіталу рівень фінансового ризику, залучати довгострокові джерела фінансування, формувати резервні фонди тощо.
- нарощування ефективності у сфері управління витратами, то є можливості підприємства мінімізувати свої витрати на виробництво та реалізацію продукції чи послуг при збереженні чи підвищенні їхньої якості. Для цього необхідно впроваджувати нові технології, удосконалювати організацію виробництва та праці, проводити контроль та аналіз витрат, використовувати методи ціноутворення тощо.

Загалом, ціль можна сформулювати як довгострокове поліпшення фінансового результату діяльності за рахунок підвищення фінансових результатів СТОВ «Нива» виявляється здатне підвищувати фінансову стійкість, інвестиційну привабливість, конкурентоспроможність та соціальну відповідальність.

Для реалізації зазначених напрямків необхідно проводити регулярний аналіз фінансового стану підприємства на основі бухгалтерської звітності та інших джерел інформації. Аналіз повинен бути комплексним, систематичним та оперативним. Він має виявляти причини виникнення проблем у фінансовій сфері, а також розробляти конкретні заходи щодо їх усунення чи попередження.

Необхідність покращення фінансового стану СТОВ «Нива» обумовлена як бажанням отримати більше прибутку, так і прагненням забезпечити довгострокове виживання та розвиток в умовах жорсткої конкуренції та постійних змін зовнішнього середовища.

Як показав проведений у другому розділі роботи аналіз, за даними бухгалтерської звітності організація СТОВ «Нива» має високий рівень виручки, активів та чистого прибутку. Проте аналіз фінансових показників також виявляє деякі проблеми у фінансовому стані організації.

З погляду фінансової стійкості, організація має низький рівень фінансової незалежності, оскільки більшість її капіталу складається із позикових коштів.

Крім того, організація має низьке значення коефіцієнта забезпеченості власними оборотними коштами, що означає, що вона не може повною мірою покрити свої поточні зобов'язання за рахунок своїх поточних активів. Це свідчить про високий рівень фінансового ризику та необхідності залучення додаткових джерел фінансування.

З погляду платоспроможності організація має достатній рівень ліквідності, оскільки її коефіцієнти поточної та швидкої ліквідності перевищують одиницю та відповідають середньогалузевим значенням. Однак компанія не має достатньої ліквідності за загальним показником ліквідності.

Для підвищення загальної ліквідності балансу, оптимізації структури своїх активів та пасивів, а також для підвищення її фінансової стійкості СТОВ «Нива» може вжити таких заходів:

1. Скоротити частку позикових коштів у структурі пасивів за рахунок збільшення власного капіталу або переходу до більш короткострокового та дешевого фінансування. Це дозволить знизити рівень фінансового ризику, зменшити навантаження за відсотками та амортизації, підвищити фінансову незалежність та гнучкість. Для цього підприємство може використовувати такі джерела власного капіталу, як емісія акцій, реінвестування прибутку, отримання субсидій чи дотацій від держави чи власників. Також підприємство може замінити довгострокові запозичення на короткострокові, якщо це можливо і вигідно з точки зору вартості та доступності кредиту.

2. Збільшити частку найбільш ліквідних активів у структурі активів за рахунок зменшення частки важкореалізованих активів або переходу до більш ліквідним формам вкладення коштів. Це дозволить підвищити здатність підприємства оперативно забезпечувати свої поточні потреби у грошових коштах, а також поліпшити структуру балансу. Для цього підприємство може продати або списати свої зайві або застарілі кошти, інвестиції у цінні папери чи інші активи, які не приносять достатньої прибутковості чи відповідають стратегії розвитку. Також підприємство може перевести свої вільні кошти на більш ліквідні та вигідні форми, наприклад, у вклади, депозити, цінні папери і т.д.

3. Прискорити оборотність активів за рахунок підвищення ефективності продажів, поліпшення роботи з дебіторами та постачальниками, зниження запасів тощо. Це дозволить збільшити обсяг реалізації продукції або послуг при тому самому обсязі активів, а також зменшити простой коштів у різних формах. Для цього підприємство може використовувати такі методи, як маркетингові дослідження, ціноутворення, реклама, стимулювання продажів, лояльність клієнтів тощо.

Також підприємство може покращити роботу з дебіторами та постачальниками за рахунок укладання договорів на вигідних умовах, контролю за виконанням зобов'язань, застосування штрафних санкцій чи стимулів тощо. Крім того, підприємство може оптимізувати свої запаси з

допомогою точного планування потреб у матеріалах та готовій продукції, використання системи «точно вчасно», мінімізації втрат і браку.

4. Поліпшити платіжну дисципліну за рахунок своєчасного виконання своїх зобов'язань та контролю за надходженням платежів від контрагентів. Це дозволить запобігти виникненню простроченої заборгованості, штрафів та пені, а також зміцнити ділову репутацію підприємства. Для цього підприємство може використовувати такі інструменти, як касове планування, банківські гарантії, акредитиви, факторинг, форфейтинг і т.д.

5. Оптимізувати структуру необоротних активів за рахунок продажу або списання зайвих чи нерентабельних основних фондів, а також раціонального планування їх придбання та модернізації. Це дозволить знизити витрати на утримання та обслуговування основних фондів, підвищити їх продуктивність та якість, а також звільнити частину коштів для інших цілей.

Таким чином, для підвищення загальної ліквідності балансу, оптимізації структури своїх активів та пасивів організація може прийняти низка заходів, які сприятимуть покращенню фінансового стану підприємства та його конкурентних переваг на ринку.

Для того, щоб підвищити рівень прибутковості та стійкості СТОВ «Нива» в умовах конкуренції на ринку, необхідно розглянути різні заходи щодо покращення фінансового стану компанії.

З усіх запропонованих заходів виберемо ті, що мають найбільший пріоритет та потенціал для досягнення цілей. Потім розрахуємо, який ефект вони нададуть на фінансові показники СТОВ «Нива» на майбутній період.

Таким чином, особливу увагу керівництву СТОВ «Нива» слід приділити реалізації наступних заходів:

1. Збільшити власний капітал шляхом нарощування нерозподіленого прибутку в плановому році, причому наростити прибуток СТОВ «Нива» може шляхом розширення асортименту, а також проведення рекламних заходів, що впливає з проведеного раніше SWOT-аналізу.

2. Збільшити частку найбільш ліквідних активів у структурі активів рахунок зменшення частки важкореалізованих активів та часткового переходу до найбільш ліквідним формам вкладення коштів. Цей захід планується здійснити за рахунок продажу зайвих та застарілих основних засобів СТОВ «Нива», при цьому вивільнені кошти в результаті даного продажу планується направити на формування короткострокових фінансових вливань.

3. Поліпшити платіжну дисципліну за рахунок своєчасного виконання своїх зобов'язань та контролю за надходженням платежів від контрагентів. Цей захід планується здійснити за рахунок реалізації знижкової політики. Знижкова політика передбачає надання знижок за оплату товарів чи послуг у визначений термін чи певному обсязі.

Таким чином, СТОВ «Нива» стимулює своїх клієнтів до швидкої та повної оплати, що збільшує надходження коштів та знижує ризик неповернення дебіторську заборгованість. Знижкова політика також може підвищити лояльність та задоволеність клієнтів, що сприяє повторним продажам та розширенню ринку збуту.

Далі розглянемо економічний ефект від реалізації зазначених заходів.

3.2 Обґрунтування пропозицій з покращення фінансового стану підприємства

Розглянемо ефект від реалізації кожного запропонованого в попередньому розділі заходу.

1. Збільшення власного капіталу шляхом нарощування нерозподіленого прибутку.

Збільшення власного капіталу шляхом збільшення нерозподіленого прибутку в плановому році означає, що СТОВ «Нива» не виплачуватиме дивіденди акціонерам з отриманого прибутку у 2025 році, а залишить їх у своєму розпорядженні для подальшого розвитку бізнесу. Це може бути

вигідно для СТОВ «Нива», оскільки дозволить їй зміцнити фінансову стійкість, підвищити інвестиційну привабливість та знизити податкове навантаження.

Додаткове нарощування прибутку СТОВ «Нива» може бути досягнуто шляхом реалізації наступних стратегій: розширення асортименту означає додавання нових товарних категорій в асортименті СТОВ «Нива», які можуть залучити нових покупців або задовольнити різноманітні потреби існуючих клієнтів. Це може призвести до збільшення виручки за рахунок підвищення середнього чека та лояльності покупців.

Для того, щоб довести, що розширення асортименту екопродукції є доцільним для СТОВ «Нива», необхідно провести аналіз ринку за наступними напрямом:

1. Аналіз попиту дозволить оцінити потенційний обсяг та динаміку ринку екопродукції, а також виявити основні потреби, переваги та мотиви цільової аудиторії.

2. Аналіз пропозиції дозволить визначити рівень конкуренції на ринку екопродукції, а також виділити сильні та слабкі сторони основних конкурентів. Сильні сторони вітчизняних виробників продукції екопродукції:

- наявність власних сировинних баз та технологій виробництва екопродукції;
- знання специфіки та потреб вітчизняного споживача екопродукції;
- наявність широкої мережі дистрибуції екопродукції.

Слабкі сторони вітчизняних виробників екопродукції:

- недостатня якість деяких видів екопродукції у порівнянні з імпортними аналогами;
- недостатня різноманітність асортименту та нових смаків екопродукції у порівнянні з імпортними аналогами;
- недостатня маркетингова активність щодо просування екопродукції у порівнянні з імпортними аналогами.

Сильні сторони імпортерів екопродукції:

- висока якість екопродукції, відповідно до міжнародним стандартам;
- велика різноманітність асортименту та нових смаків продукції, що враховує глобальні тренди та інновації;
- висока впізнаваність та довіра до брендів екопродукції, які мають гарну репутацію на світовому ринку.

Слабкі сторони імпортерів екопродукції:

- висока ціна екопродукції у порівнянні з вітчизняними аналогами, що обмежує доступність для масового споживача;
- залежність від факторів, що ускладнюють імпорт екопродукції (мита, логістика, курс обміну).

З аналізу попиту та пропозиції можна зробити такі висновки. Ринок екопродукції має високий потенціал зростання та розвитку, оскільки відповідає глобальним трендам на здоровий спосіб життя, відповідальне ставлення до екології та функціональне харчування.

3. Аналіз середовища дозволить врахувати зовнішні чинники, що можуть впливати на ринок екопродукції, такі як законодавство, економіка, соціокультурні тенденції, технології та ін.

На підставі даних таблиці 3.3 проведемо SWOT-аналіз ринкового середовища екопродукції.

Таблиця 3.3

SWOT-аналіз ринкового середовища екопродукції

1	2
Сильні сторони	Слабкі сторони
Високий темп зростання ринку екопродукції Розширення асортименту екопродукції, що задовольняють різні потреби Різнманітність каналів дистрибуції екопродукції, включаючи онлайн-майданчики Підтримка глобальних трендів на здоровий образ життя, відповідальне ставлення до екології та функціональне харчування	Висока ціна екопродукції у порівнянні з традиційними аналогами, що обмежує доступність для масового споживача Недостатня поінформованість та освіченість споживачів про переваги та особливості екопродукції Стереотипи та упередження частини суспільства щодо екопродукції

Продовж. таблиці 3.3

1	2
Можливості	Загрози
Збільшення чисельності споживачів екопродукції Розвиток інноваційних технологій виробництва екопродукції, що дозволяють знизити собівартість, підвищити якість та різноманітність екопродукції Посилення маркетингової активності з просування екопродукції Співпраця з громадськими організаціями, ЗМІ, блогерами та експертами з поширення позитивного іміджу екопродукції	Зниження попиту на екопродукцію через нестабільну економічну обстановку, падіння доходів населення, зростання цін Посилення законодавства щодо виробництва та обороту екопродукції Поява нових конкурентів на ринку екопродукції Поширення негативної інформації про екопродукцію (наприклад, про її низьку поживну цінність, наявності ГМО або хімічних добавок)

Джерело: розробка автора

За результатами аналізу ринку можна зробити висновок про доцільність розширення асортименту екопродукції для веганів та вегетаріанців у СТОВ «Нива», оскільки в даний час властивий зростаючий попит на екопродукцію з боку потенційних або існуючих клієнтів компанії, має місце помірна конкуренція на ринку екопродукції та наявність вільних ніш, а також сформовано сприятливе ринкове середовище.

У таблиці 3.4 подано планові статті витрат на реалізацію цього заходу.

Таблиця 3.4

Планові статті витрат на розширення асортименту товарних категорій

№	Статті витрат	Сума, тис.грн
1	Маркетингове дослідження ринку	15,5
2	Розробка стратегії впровадження нового асортименту	12,5
3	Закупівля сировини для нового асортименту	120,0
4	Реклама та просування нового асортименту	100,0
5	Розробка сайту	120,0
6	Сертифікація екопродукції	40,0
7	Всього	408,0

Джерело: розробка автора

У таблиці 3.4 подано планові статті витрат на реалізацію цього заходу. При цьому зауважимо, що на підставі даних маркетингових агентств, витрати

на маркетингове дослідження ринку в рамках аналізу ринку та від 15,5 тис. грн.

Витрати на розробку стратегії запровадження нового асортименту в СТОВ «Нива» включають такі елементи: зарплата співробітників, які беруть участь у генерації ідей; витрат на проведення мозкових штурмів, опитувань, фокус-груп тощо, витрат на проведення SWOT-аналізу, визначення функціональності та цільової аудиторії товару; витрат на створення прототипу чи макета екопродукту

Планом передбачено, що на закупівлю сировини для нового асортименту (екопродукції) планується витратити суму в 120 тис.грн.

Витрати на рекламу та просування нового асортименту становлять 100 тис. грн., які включають: витрати на встановлення білбордів та рекламних щитів; витрати на рекламу на скролерах.

Так, планові витрати на розширення асортименту товарних категорій СТОВ «Нива» становитимуть 408 тис. грн. Це сума, яку компанія планує витратити на впровадження нових екопродуктів, продуктів з екологічними сертифікатами та ін.

3.3. Вплив запропонованого заходу на фінансовий стан підприємства

У таблиці 3.5 відображено плановий розмір додатково одержаної виручки та прибутку у разі розширення асортименту товарних категорій СТОВ «Нива». Ці дані засновані на прогнозах попиту та цін на нові продукти, продукти з екологічними сертифікатами тощо.

Таблиця 3.5 показує, який обсяг виручки та прибутку планується отримати реалізації цієї товарної категорії протягом року після впровадження нового асортименту.

Приймаємо, що собівартість нового асортименту становитиме 3 % від фактичної собівартості за 2024 рік. Це значення було отримано на підставі

аналізу статей виробничих витрат на нові екопродукти, продукти з екологічними сертифікатами.

Собівартість продукції - це сума витрат на виробництво та реалізацію (збут) цієї продукції. Собівартість продукції впливає прибуток і рентабельність організації: що нижча собівартість і вище націнка товару, тим більше прибутку отримує бізнес. Тому розширення асортименту продуктів з низькою собівартістю може сприяти збільшення виручки організації.

Для розрахунку збільшення виручки у плановому році необхідно знати фактичну виручку за 2024 рік та фактичну собівартість за 2024 рік. Ці дані рівні V (140594,5 тис. грн.) та C (100335,6 тис. грн.) відповідно. Тоді собівартість нового асортименту продуктів у плановому році дорівнюватиме $1,03 * C$, а виторг від продажу цих продуктів - $(1 + k) * 1,03 * C$, де k - коефіцієнт націнки. Збільшення виручки у плановому році в порівнянні з фактичною виручкою за 2024 рік складе:

$$\Delta V = ((1 + k) * 1,03 * C) / V - 1, \quad (3.1)$$

де k – коефіцієнт націнки;

C – фактична собівартість;

V – фактична виручка.

Якщо знехтувати квадратними та вищими ступенями малого числа 0,03, то можна приблизно записати:

$$\Delta V = (1 + k) * 1,03 * C / V \quad (3.2)$$

Виразивши відсоткове співвідношення між C та V , отримаємо:

$$\Delta V = (1 + k) * 1,03 * (C / V) * 100\% \quad (3.3)$$

Оскільки C/V – це обернена величина до рентабельності продажів (показник ефективності використання ресурсів підприємства для отримання прибутку від реалізації товарів або послуг), то можна позначити його як R . Тоді остаточно отримаємо:

$$\Delta V = (1 + k) * 1,03 * R * 100\%, \quad (3.4)$$

де R – рентабельність продажів.

Це і є формула для розрахунку збільшення виручки в плановому році відсотках від фактичного виторгу за 2024 рік за умови розширення асортименту продуктів із заданою собівартістю.

Для того, щоб знайти конкретне значення цього збільшення, необхідно знати рентабельність продажів організації за 2024 рік та коефіцієнт націнки на новий асортимент продуктів. Ці дані дорівнюють 12 % та 20 % відповідно. Тоді підставивши їх у формулу, отримаємо:

$$\Delta V = (1 + 0,2) * 1,03 * 0,12 * 100\% = 14,83 \%$$

Це означає, що виторг організації в плановому році збільшиться на 14,83 % у порівнянні з фактичною виручкою за 2024 рік за рахунок розширення асортименту екопродуктів, що зумовлюють підвищення собівартості на 3% від фактичної собівартості за 2024 рік.

У таблиці 3.5 наведено плановий розмір додатково отриманої виручки та прибутку у разі розширення асортименту товарних категорій СТОВ «Нива».

До змінних витрат входять ті витрати, які залежать від обсягу продажів чи виробництва. У постійні витрати входять ті витрати, які не залежать від обсягу продажу або виробництва і залишаються незмінними в певному діапазоні діяльності. В даному випадку можна вважати, що в змінні витрати входить лише закупівля товарів для нового асортименту, оскільки ця стаття витрат змінюватиметься в залежності від кількості проданих товарів.

У постійні витрати входять маркетингове використання слідування ринку, розробка стратегії впровадження нового асортименту, оформлення та обладнання торгових залів для нового асортименту та реклама та просування нового асортименту. Ці статті витрат не залежать від обсягу продажів та будуть необхідні для успішного запуску нового асортименту на ринку.

Таким чином, витрати на реалізацію цього заходу становлять 408 тис. грн..

Розрахуємо додатково отриманий виторг в результаті реалізації зазначеного комплексу заходів:

Вдод. = 140594,5 * 14,83% = 20850,16 тис. грн.

Частка змінних витрат у додатково отриманому виторгу складе:

Ч зм. витр. = 5712,9/20850,16 * 100% = 27,4 %

Частка маржинального прибутку у додатково отриманому виторгу складе:

100 % - 27,4 % = 72,6%

Частка постійних витрат у додатково отриманому виторгу складе:

Ч пост. витр. = 688,05/20850,16 * 100% = 0,33%

Частка чистого прибутку в додатково отриманому виторгу складе:

Ч. чист. приб. = 15068,4/20850,16 * 100% = 72,27%

Внесемо отримані дані у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Плановий розмір додатково отриманої виручки та прибутку у разі розширення асортименту товарних категорій в СТОВ «Нива»

Показник прибутку	Сума, тис.грн	Питома вага
Виторг від продажу нового асортименту	20850,16	100
Змінні витрати на продаж нового асортименту	5712,9	27,4
Маржинальний прибуток від продажу нового асортименту	15345,7	72,6
Постійні витрати на продаж нового асортименту	688,05	0,33
Чистий прибуток від продажу нового асортименту	15068,4	72,27

Джерело: розробка автора

Таким чином, зведемо всі отримані результати та порівняємо їх з базовими в табл.3.6.

Таблиця 3.6

Динаміка фінансових результатів підприємства СТОВ «Нива», тис.грн.

Показники	2024 р.	Прогноз	Відхилення	
			абсолютне (+;-)	відносне, %
1	2	3	4	5
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	140594,5	161444,66	20850,16	14,83

Продовж. таблиці 3.6

1	2	3	4	5
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	100335,6	106736,55	6400,95	6,3
3. Валовий прибуток	40258,9	54708,11	14449,21	35,8
4. Інші операційні доходи	6631,3	-	-	-
5. Інші доходи	52,5	-	-	-
6. Чистий прибуток	16887,1	31955,5	15068,4	89,2

Джерело: побудовано автором на основі звітності підприємства

Таким чином, розглянувши планові показники діяльності СТОВ «Нива» зазначили, що чистий дохід від реалізації екоагропродукції зросте на 14,83 %, у фінансовому вираженні на 20850,16 тис.грн. Натомість показник собівартості у прогностному періоді скоротився на 6,3 %, у фінансовому вираженні на 6400,95 тис.грн. Скорочення собівартості призведе до нарощування показника валового прибутку на 14449,21 тис. грн або на 35,8 %. У загальному аналізоване підприємство зможе наростити чистий прибуток на 15068,4 тис.грн. Це означає, що розширення асортименту екопродукцією є економічно доцільним та вигідним для компанії.

Висновки до розділу 3

На підставі проведеного в цьому розділі дослідження були визначено заходи, спрямовані на покращення фінансового стану підприємства, а також дано оцінку економічного ефекту / ефективності запропонованих заходів. Використовуючи отримані результати, можна стверджувати, що реалізація запропонованих заходів сприятиме покращення фінансового стану СТОВ «Нива».

Розглянувши планові показники діяльності СТОВ «Нива» зазначили, що чистий дохід від реалізації екоагропродукції зросте на 14,83 %, у фінансовому вираженні на 20850,16 тис.грн. Натомість показник собівартості у прогностному періоді скоротився на 6,3 %, у фінансовому вираженні на 6400,95 тис.грн. Скорочення собівартості призведе до нарощування показника валового прибутку на 14449,21 тис. грн або на 35,8 %. У загальному аналізоване підприємство зможе наростити чистий прибуток на 15068,4 тис.грн. Це означає, що розширення асортименту екопродукцією є економічно доцільним та вигідним для компанії.

ВИСНОВОК

Розкривши економічну сутність фінансового стану підприємства відзначили, що в економічній ситуації, що склалася в нашій країні, вельми актуальним є аналіз фінансового стану підприємств. Це пов'язано з тим, що фінансовий стан відображає успішність підприємства та його потенціал для подальшого функціонування. Аналіз фінансового стану демонструє, на які сторони господарської діяльності організації варто звернути увагу та провести роботу з покращення ефективності, тим самим визначаються слабкі сторони організації, і навіть її переваги.

Визначивши значення оцінки фінансового стану підприємства відзначили, що актуальність оцінки фінансового стану підприємства обумовлена тим, що результати, отримані у ході проведення аналізу фінансового стану підприємства, використовуються не тільки для здійснення успішної діяльності підприємства, а також для розробки стратегії подальшого розвитку підприємства. До того ж, оцінка фінансового стану підприємства впливає на ефективність прийняття управлінських рішень, які сприяють успішній діяльності фірми. Отже, оцінка фінансового становища підприємства є запорукою успіху підприємства.

Описавши методи оцінки фінансового стану підприємства відзначили, що для аналізу фінансового стану підприємства використовуються різні методики, але ключові прийоми у роботах різних авторів однакові. Існують такі основні методи, що застосовуються для аналізу фінансового стану організації: горизонтальний та вертикальний аналіз, порівняльний аналіз, факторний аналіз, аналіз фінансових коефіцієнтів та інші.

Навівши характеристику виробничо-господарської діяльності підприємства відзначили, що СТОВ «Нива» зареєстроване за адресою: Черкаський р-н, Черкаська обл., село Чорнявка, вулиця Центральна, будинок, 2. СТОВ «Нива» підприємство аграрної сфери на сьогоднішній день

розвивається, розширює асортимент продукції, займається пошуком місць реалізації продукції.

Провівши аналіз майнового стану підприємства відзначили, що рівень активів значно скоротився у 2023 році з 225123,4 тис.грн до 174258,9 тис.грн, станом на 2024 рік активи підприємства зросли до 204470,3 тис.грн. Проаналізувавши структуру капіталу зазначили, що за весь аналізований період короткостроковий позиковий капітал мав найбільшу вагу, на кінець 2022 року він склав 90,1 %, до кінця 2023 скоротився до 66,3 %, а у 2024 впав до 48,3 %, що є позитивним результатом, адже говорить про збільшення частки власного капіталу. У 2023 та 2024 роках спостерігаємо нарощення власного капіталу, що є позитивним фактором роботи підприємства, адже підприємство може виконувати фінансові зобов'язання за свій рахунок не збільшуючи кількість позик. Основну частку складу і структури нематеріальних активів підприємства СТОВ «Нива» займає право на володіння підприємством у 2022 році – 96,3 %, а у 2023 та 2024 році – 98,7%, на другій позиції це – володіння об'єктами авторського права та суміжних прав.

Проаналізувавши фінансний стан підприємства відзначили, що чистий дохід від реалізації агропродукції зріс на 7,1 %, у фінансовому вираженні на 9434,1 тис.грн. Натомість показник собівартості у 2024 скоротився на 17,5 %, у фінансовому вираженні на 21402,4 тис.грн. Скорочення собівартості призвело до нарощування показника валового прибутку, коти зріс на 30837,3 тис. грн або на 327,3 %. Інші операційні доходи організації зменшились на 78,4 %. У загальному аналізоване підприємство змогло наростити чистий прибуток на 2 % до 16877,1 тис.грн. Проаналізувавши фінансовий стан підприємства зазначили, що загалом 2024 рік виявився дещо кращим за попередні роки. Загалом спостерігається покращення основних фінансових показників, ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства по активам та капіталу. У 2024 році підприємство наростило об'єм реалізації продукції та змогло наростити чистий прибуток.

Визначивши заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства відзначили, що покращення фінансового стану для СТОВ «Нива» можна виділити за такими основними напрямками: збільшення виручки, прибутку від продажів; скорочення періоду оборотності дебіторської заборгованості; скорочення частки фінансових вкладень.

Обґрунтувавши пропозиції з покращення фінансового стану підприємства відзначили, що планові витрати на розширення асортименту товарних категорій СТОВ «Нива» становитимуть 408 тис. грн. Це сума, яку компанія планує витратити на впровадження нових екопродуктів, продуктів з екологічними сертифікатами та ін.

Визначивши вплив запропонованого заходу на фінансовий стан підприємства відзначили, що розглянувши планові показники діяльності СТОВ «Нива» зазначили, що чистий дохід від реалізації екоагропродукції зросте на 14,83 %, у фінансовому вираженні на 20850,16 тис.грн. Натомість показник собівартості у прогностному періоді скоротився на 6,3 %, у фінансовому вираженні на 6400,95 тис.грн. Скорочення собівартості призведе до нарощування показника валового прибутку на 14449,21 тис. грн або на 35,8 %. У загальному аналізоване підприємство зможе наростити чистий прибуток на 15068,4 тис.грн. Це означає, що розширення асортименту екопродукцією є економічно доцільним та вигідним для компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова І. Фінансова політика в аграрному секторі економіки: стан та перспективи: монографія Житомир: ЖНАЕУ, 2015. 364 с.
2. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки. 2014. № 1. С. 66-74.
3. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємства. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України 2016. 156 с.
4. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств Фінанси України. 2015. № 3. С. 117–128.
5. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. Видання 2-ге, доповнене і перероблене Київ.: Атіка, 2015. 600 с.
6. Близнюк О.П. Управління фінансовими ресурсами підприємств роздрібною торгівлі: монографія Харків, 2016. 253 с.
7. Готра В. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення Економіка і суспільство. 2017. №8. С. 219–223.
8. Громова А. Є. Аналіз фінансового стану підприємства з огляду ефективного використання фінансових ресурсів Молодий вчений. 2016. № 5. С. 44-47.
9. Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. Економіка і суспільство. 2017. № 8. С. 219–223.
10. Денисенко М.П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання. Економіка і держава. 2019. № 12. С. 61–65
11. Дем'яненко М.Я. Фінансовий словник-довідник Київ.: ІАЕУААН, 2003. 507 с.
12. Дорошенко А.П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства Ефективна економіка. 2015. № 3. С. 34–42.

- 13.Дутченко О.О. Проблеми використання методик оцінки фінансового стану підприємств Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Т. 17. С. 260–264.
- 14.Єршова Н. Ю. Обґрунтування деяких підходів до аналізу і оцінки власного капіталу підприємства як фактору його фінансової стійкості Управління економікою. 2016. № 5. С. 48-58.
- 15.Животок Е. Б. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення [Фінанси, страхування і біржова діяльність. 2017. № 1. С.36 -39.
- 16.Карачарова, К. А. Сутність та особливості управління фінансовим станом підприємства Економічний аналіз : зб. наук. праць Тернопільський національний економічний університет Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2016. Том 23. № 2. С. 126-130.
- 17.Ключник О.С. Вдосконалення комплексної оцінки фінансового стану підприємства Науковий вісник Рівненського інституту ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». 2018. № 1. С. 120–127.
- 18.Корбутяк А. Г., Бута М. М. Підходи до трактування поняття «фінансовий стан підприємства» Науковий вісник Ужгородського національного університету 2017. Вип.17 С. 152
- 19.Коробов М. Я. Фінанси промислових підприємств: підруч. для студ. екон. вузів і факультетів Київ.: Либідь, 2018. 160 с.
- 20.Ковтуненко Ю.В. Методичні основи аналізу фінансового стану промислового підприємства. Економіка. Фінанси. Право, 2016. № 8/2. С. 40–41.
- 21.Кубиній Н. Ю. Методичні аспекти аналізу доходу підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2020. Вип. 1. С. 97-102.
- 22.Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.

23. Кузьмин В. М. Основи економіки та організації виробництва : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 61 с.
24. Ладунка І. С. Шляхи покращення фінансового стану підприємства в сучасних економічних умовах Економіка і суспільство. 2016. № 5. С.185-188.
25. Матюшенко І. Ю. Основи фінансового менеджменту : навч. посіб. Київ. : Центр навчальної літератури, 2017. 200 с.
26. Мних Є.В. Аналіз фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємств: Навч. посібник Київ.: НМК ВО, 2016.-300 с.
27. Отенко І. П Фінансовий аналіз Харків. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.
28. Офіційний веб-сайт звітності СТОВ «НИВА»: URL: <https://clarity-project.info/edr/03792941>
29. Павленко О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства Бізнеснавігатор. 2010. № 2(19). С. 72–78.
30. Панасюк Б. М. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства Науковий блог. 2019. № 3. С. 141–148.
31. Панасюк Б.М., Шулик Ю.В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. Науковий блог. 2019. № 3. С. 141–148.
32. Попович Д.В., Алимов О.С. Дослідження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств та засоби її підвищення у сучасних умовах. Приазовський економічний вісник. 2018. № 1. С. 31–35
33. Попова С. П., Пилипенко А. В. Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансового стану підприємства Наукові записки 2017. Вип.17 С. 30
34. Петренко В. С. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства Міжнародний науковий журнал. 2015. №8. С. 139-142.
35. Рудницька О.М., Біленська Я.Р. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств Вісник “Логістика”, Львів: Вид-во НУ ЛП, 2019. № 649. С. 132-138.

- 36.Рзаєва Т. Г. Аналіз результативності діяльності підприємства: кількісні та якісні аспекти. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 2(1). С. 52-57.
- 37.Рзаєв Г. І. Напрями аналізу фінансової безпеки підприємства під кутом результативності його діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 3. С. 153-156.
- 38.Савицька О. М. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. Ефективна економіка. 2019. № 6. С.12-17
- 39.Скрильник І. І. Побудова прогностичної моделі чистого доходу підприємства сфери обслуговування в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 15. С. 159-162.
- 40.Слабко Я. Я. Планування прибутковості підприємства на основі використання економіко-математичного моделювання. Ефективна економіка. 2022. № 9. С.218-224
- 41.Чайка Т. Ю. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності Економіка і суспільство. 2018. №15. С.900 – 908.
- 42.Чемчикаленко Р.А., Сукрушева Г.О., Ткаченко А.Ю. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск 27. С. 350–354
- 43.Яцишишин Н. А. Методика аналізу фінансового стану підприємства Економічний аналіз. 2015. № 10. С.441 – 445.
- 44.Яцух О. О. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 173-180.

ДОДАТОК А

Період 2024 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Хижняк Наталія Григорівна](#)
 КАТОТТГ UA71080190040011273
 Кількість працівників 81

Фінансова звітність малого підприємства СТОВ «Нива»

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	3 030.30	2 961.70
первісна вартість	1001	3 215.40	3 215.40
накопичена амортизація	1002	185.10	253.70
Незавершені капітальні інвестиції	1005	19 183.10	17 489.60
Основні засоби:	1010	94 958.90	102 208.80
первісна вартість	1011	142 766.30	163 229.20
знос	1012	47 807.40	61 020.40
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	46.20	46.20
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	117 218.50	122 706.30
II. Оборотні активи Запаси:	1100	42 369.80	52 305.30
у тому числі готова продукція	1103	14 210.90	10 651.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	4 527.00	5 912.70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	7 321.40	3 248.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 031.10	15 867.70
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 157.20	3 277.90
Витрати майбутніх періодів	1170	360.00	1 042.80
Інші оборотні активи	1190	273.90	109.60
Усього за розділом II	1195	57 040.40	81 764.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	174 258.90	204 470.30

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30 000.00	50 000.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	28 839.60	45 726.70
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	58 839.60	95 726.70
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	9 926.70

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Короткострокові кредити банків	1600	30 050.00	63 650.00
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	4 963.30
товари, роботи, послуги	1615	1 861.90	2 597.10
розрахунками з бюджетом	1620	322.20	408.30
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	0.90
Доходи майбутніх періодів	1665	100.60	48.10
Інші поточні зобов'язання	1690	83 084.60	27 149.20
Усього за розділом III	1695	115 419.30	98 816.90
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	174 258.90	204 470.30

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	140 594.50	131 160.40
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	100 335.60	121 738.00
Інші операційні доходи	2120	6 631.30	30 476.60
Інші операційні витрати	2180	22 409.90	16 008.40
Інші доходи	2240	52.50	52.50
Інші витрати	2270	7 645.70	7 390.90
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	147 278.30	161 689.50
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	130 391.20	145 137.30
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	16 887.10	16 552.20
Податок на прибуток	2300		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	16 887.10	16 552.20

ДОДАТОК Б

Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Хижняк Наталія Григорівна](#)
 КАТОТТГ UA71080190040011273
 Кількість працівників 77

Фінансова звітність малого підприємства СТОВ «Нива»

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 618.00	3 030.30
первісна вартість	1001	2 737.00	3 215.40
накопичена амортизація	1002	119.00	185.10
Незавершені капітальні інвестиції	1005	19 728.40	19 183.10
Основні засоби:	1010	92 905.50	94 958.90
первісна вартість	1011	126 913.10	142 766.30
знос	1012	34 007.60	47 807.40
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	46.20	46.20
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	115 298.10	117 218.50
II. Оборотні активи Запаси:	1100	66 518.90	42 369.80
у тому числі готова продукція	1103	30 354.20	14 210.90
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	11 067.50	4 527.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	13 845.80	7 321.40
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	15 180.40	1 031.10
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 615.10	1 157.20
Витрати майбутніх періодів	1170	296.70	360.00
Інші оборотні активи	1190	300.90	273.90
Усього за розділом II	1195	109 825.30	57 040.40
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	225 123.40	174 258.90

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10 000.00	30 000.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 287.40	28 839.60
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	22 287.40	58 839.60
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Короткострокові кредити банків	1600	80 000.00	30 050.00
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 518.80	
товари, роботи, послуги	1615	4 782.20	1 861.90
розрахунками з бюджетом	1620	280.50	322.20
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	2.80	
розрахунками з оплати праці	1630	2.50	
Доходи майбутніх періодів	1665	153.10	100.60
Інші поточні зобов'язання	1690	115 096.10	83 084.60
Усього за розділом III	1695	202 836.00	115 419.30
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	225 123.40	174 258.90

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	131 160.40	57 377.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	121 738.00	46 397.00
Інші операційні доходи	2120	30 476.60	10 016.70
Інші операційні витрати	2180	16 008.40	13 941.90
Інші доходи	2240	52.50	52.50
Інші витрати	2270	7 390.90	7 088.40
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	161 689.50	67 446.20
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	145 137.30	67 427.30
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	16 552.20	18.90
Податок на прибуток	2300		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	16 552.20	18.90